

Herrn
Prof. Dr. Gajári Aladár
2. Priesterseminar
7000 CHUR 2.

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IV. évfolyam 9. szám (4. Jahrgang Nr. 9.)

A Z. St. Gallen — Erscheint monatlich

1972 szeptember 1.

Szent István Millenniumi ünnepek Brüsszelben

Szent István fénye és tisztelete ezer év alatt semmit sem halványodott, sőt újra és újra ő ragyog fénylő csillagként a gyászbaborult magyar égen a nehéz korszakokban. Történelmünk mai háborgó szakában is ő a nemzet legtündöklőbb csillaga, akinek szent alakját és történelmi értékű eszményét Mindszenty bíboros-primás mutatja föl az egész nemzetnek; szinte megtestesítve azt, amit a szentistváni eszmény a magyarságnak jelent.

Mi ez a maradandóan értékes szentistváni eszmény?

Alapja az a tény, hogy a Szent Király örökös érvénnyel bekapcsolta népét a nyugati kereszténységbe. Állami, társadalmi és gazdasági berendezkedésének alappilléreit az evangélium tanítására építette. Kereszténnyé tette a magyar kultúrát, melyben a maradandó régít az evangéliumi értékekkel szerencsés harmóniába egyesítette. Az általa bölcsen megválasztott utakon indult el és jutott föl a magyarság az emberi művelődés magaslatára. Az ő érdeme, hogy népünk méltó társa lett értékeivel és teljesítményeivel az európai nemzeteknek. És Szent Istvánnak köszönhetjük, hogy ma is ehhez a keresztény kultúrközösséghez tartozunk.

Amikor Mindszenty bíboros a gyűlölet csapkodó hullámai közt rendíthetetlenül állt «Istenért, Egyházért és Hazáért», ezt a Szent Istvántól származó, ma is értékes nemzeti örökséget védte. S amikor őt elfogták, kirakatperben elítélték és embertelen körülmények között hosszú éveken át fegyházban tartották, az ateisták valójában az ő személyében a szentistváni örökséget, a keresztény Magyarországot akarták meggyalázní és elpusztítani. De a Gondviselés életben tartotta a bíborost. Nyilván azért, hogy ő legyen az igazi magyarok példaképe.

Ezért tódulnak köréje a magyar honfiak, a magyar-ügy szószólói és nemzetünk barátai.

Boldogok voltunk és örültünk annak, hogy bíboros-primásunk frissen, lendületesen irányít bennünket. Tanítását szívünkbe zártuk: Hűek leszünk áldozatok árán is Szent Istvánhoz!

YVES DE DARUVAR

Mindszenty primás megérkezik a Szent Szív Bazilikához.

850
1972-9
P.P.

Mi irányítja őket?

Vasárnap délelőttöm csendjébe rámdörömbölnék: madár kuporog az ajtó előtt. Óvatosan rést nyitok. Az ajtófélfája alsó szögletéből, a félhomályból a szobám világosába vergődik a lábam között valami tollas jószág. Az asztalom alá s ráül a lámpa lógó zsinorjára. Össze-vissza verte magát a folyosó ablakán. Pici agyának érthetetlen: miért áthatolhatatlan az átlátszó üveg, miért gátolja előle a falomb zöldjét. Most mehetne, de aléltóságában nincs ereje nekilendülni a nyitott négyszögletes, kék égdarabnak. Mozdulatlanul, sunyin mimikriá szimulál.

En vén számár lehasalok a padlóra. Egy méterre az orrom előtt remeg. Szürke kölyökveréb. A farka még rövidke, a fészek piszkától kuszált, még alig kormányzóképes. A csőre szögletét még sárgítja a pállott lepedék. Félórája a szomszéd ház csatornájában lökdösték egymást testvéreivel. A megszükkült fészekben. Mit tülekedtek egy-egy kövér hernyóért. Naponta 4-5-szörösét ették testsúlyuknak, (három mázsás disznó napi adag ember-méretre). Talán a madárhála vagy a repülés ösztöne, hogy minden falatért lelkenedezve csapkodtak szárnyukkal. Eleinte a kicsi csonkkal, ami kipéhésedett. Majd kitollasodott. De egyre tűrhetelenebbé vált. Az anyjuk is kifelé unszolta a rendetlenkedőket. Kilökték-e, vagy magától indult az első nagy kalandra? Hogy föl nem fordult a levegőben. Ijedtében valóban a szárnyai vitték. Iaj de meghúzódtak az inai. Minél hamarabb valami szilárd pontra! Szerencsétlenségére nyitott ablakpárkányunkra sodródott. Betévedt a féltelmes emberbarlangba. A huzat ráfordította a lebegő üvegtáblát s a kívülről feketén reflexes nyílás benyelte az okatlan kis állatot. Első leckéje az iratlan törvénynek: ne merészkedj az ember közelébe.

Az imént még a kusza fények szélét markolta kormos lábujjaival s most egy szemüveges szörnyeteg hentereg előtte. A rigót még csak becsapom. Olykor visszafütyül. Csipogni próbálok, hogy ne félj: jó barát. Dehogy bán-tanám. Inkább cirógatnám. Ezt a puha, finom kis lényt, amely annyi csodáról beszél. Az ösztönről, mely a szigorú házassági törvényben élő szürke anyját s fekete galléros, nagyfejű apját szerelmi életre összeköti. A fészekrakás bódulatáról. 6 tojás. Milyen remény kecsegteti a hallgatagon ülő, melengető szülőket? A kemény héj alól előbukkanó tárogató fiókák. Miért etetik őket? A szeretetnek milyen titka ez? Stb. stb.

Most megmozdul váratlan vendégem. Az én időm is fontos. Nyúlok feléje, hogy kitesékkeljem. Védekezve csapkod. Leesik. Ti emberek azt hiszitek, olyan könnyű repülni. Miért építetek akkora repülőtereket? A fizika ránk is kötelező. Soha se csípne el a kandur, ha az ágról lebillenés és földről fölemelkedés egyforma volna. Módszert változtatok. Léccel közelítek feléje. Ime, ráül. Óvatosan húzom kifelé kezem bottá végződő ágával. Lassan, lábujjhegyen az ablak felé s kinyújtom az ürbe. Horror vacui? Kétségbeesetten lábkönyökére ül. Nem! Mintha nem akarna újból a fixpont nélküli semmibe ugrani. Mint-

ha megbánta volna, hogy a júliusi kánikulában megelégette izgága testvéreit. Az egyre szaporodó tetveket, melyek csemegéztek finom bőrükön. Most is csipik, csak nem mer tollászkodni. Higienia? Maguk alá szemeteltek. Azt a bűzt! De biztoságos volt. Vadászni is meg kell tanulni. A kiröpülés után is anyjuk napokig eteti még csoportosuló csemetéit. Sőt még az öszön is együtt marad a család.

Hupp! Megint a falnak szállt. Forogva zuhan lefelé. A téglaburkolat fugáiban nem bír megkapaszkodni. Lehet, hogy a fészek utolsó vágya volt, mely a fal fölött maradt árván, melybe soha többé nem fog visszatérni. Megkezdődik élete a saját kontójára a százféle ellenséggel leselkedő világban. Szerencsésjére anyja már itt kereng. Megismerték egymást. Rimánkodás és biztató hívogatás váltakoznak. Mekkora karéjban ível a szomszédos cserepekre? Ez már kész veréb. Összecsiripelnek s elütnék örökre.

Nem vagyok madarász azontúl, hogy elámulok az állatkert ricsajozó, csiri-csári szárnyas seregletén. Mennyi ismeretlen szín, forma, csőr, toll. Méla, jókedvű, szentelen, ragadozó, hizelgő, alattomos, hunyorgó tekintet. Jókora pazarlása ötleteknek, találékony játékoságnak.

Mindnyájunk kellemes emléke a gyermekromantika korából az első fecske, mely visszazuhan újból az elhagyott eresz alá. Tavaszunk örömei közé tartozott: láttál-e már golyót? De kiben nem maradt meg természetrajzóránk kellemetlen undora a meg nem tanulható latin elnevezések miatt. Ellenszenünket csak az csillapította, ha szemünkben fölcsilant a ragadozó öröme az élénk tált libamáj, kacsacomb, sültkappan láttán. Ne is beszéljünk a csirkepaprikásról csipekével és uborkasalátával. A vadasszósza mártott vadászok-lötte vadszárnyasok összeszalajtják a nyilat az ínyünk mögött. A naponta meglóptott tyúkanyó húsvétjaink pirostojásain, a kolbászos rántottán túl mennyiféle süteményünket ízesíti meg.

E triviális értékelésen barátom segíteti túl, aki a hangjukból megismerte az általam sohasem látott és ismert madárfajtákat. Jóhiszeműségemet kihasználva fölkioldozgetett a fákra, olykor tüskésekre, hogy közvetítsek: mi van a lomb mögött. Fűből, pihéből, ágból, spárgahulladékból, mohából öblösre kerekített mélyedésben hat pettyes tojás. Melyik lány hordhatta hajában a pántlikát, amelyikkel a rigó átkanyarította remekművét? Ki tanította a harkályt, hogy szellőző nyílást kalapáljon odúja alján? S a velencei sirály hogyan tudja a vasra hurkolni függőházát, mely apály-dagály váltakozása szerint föl s lecsúszik, hogy mindig a víz ringatja fiókáit. S a nádveréb ici-pici palotája?

Kedvenc latin olvasmányunk Ikarusz vágya égett bennünk, mikor a padlás ajtajából a családi esernyő kifordult súlyunk alatt, mire a földre értünk. Leonardo sóvárgása természetes a blazirt utazónak, aki a jumbo-jet tekintő ablakából szemléli a felhődunnákat. A bumerángos ősember sohase gondolhatta, mikor felszisszent az elhibázott, tovaröppent

célpont miatt, hogy utódai átszelik majd a levegőt. A csavaros eszű ember elleste a természetől alkotott madárgép titkát s gépmdarat produkált.

Az elv ugyanaz az élő vagy fém aeroplúnál: a levegő felhajtóerővé válik a szárnyak vagy motor erő kifejtése eredőjéül. A szív is egyfajta motor s milyen nagy és erős. A fecske végigrepülheti Itáliát pihenés nélkül. A madártest formája olyan, mint a versenykocsié. Ohó! a hasonlatot meg kell fordítani, mert az utóbbinak lett mintája az előbbi. A tüdő is robusztus. Az emberé 5 százaléka teste térfogatának. A madaré 20 százalék. Ezenkívül van 5 pár vagy több légzsák a testbe ágyazva, hogy könnyítsenek s a meleg ellen hűtsenek. Csak negyedét lélekzi el a behörpintett levegőnek. A többi hűt. Az óriássirály nyitott szárnytávolsága majdnem 2 méter. A csontváza csak 10 dekagramm. Kevesebb, mint a tollak súlya. Gép és pilóta egyszerre. Ember és gépe sohase lesz olyan alkalmazkodó képességű, mint a lebegő sas bravúrjaival.

A legizgatóbb talány a tájékozódóképességük. Meggyűrűzik, személyazonossági jellel engedik útjukra s figyelik vándorlásukat. A világ tetejéről millió madár vág neki kontinensek, óceánok, beltengerek, szigeteken át. Vannak éjszakai utazók. Nappaliak. Felhős vagy derűs viszonyok között haladók. Csoportosan vagy magányosan. Öregek együtt, fiatalok külön. Még azt se tudják, hova kell megérkezniök. S odaérnek. Egy sarki madár 17 ezer km-t költözködik. Golyók óta vissza 16 ezret. Grönlandból Hispániába 3 ezer km leszállás nélkül. Iránytű nélkül. Nap, csillagok állása után? Eltanulják az öregektől? Miért indulnak el? Hűvös éjszakák, rovarok hiánya, légnomásváltozás, organizmus ciklusai, a pázrasi idő s tojás lerakáshoz hasonlóan? Sok a magyarázat. Talán mind együttesen s még valami, amit nem tudunk.

Régen azt mondták, a Gondviselés. Jézus is így beszélt róluk: «Nézzétek a mezők liliomait s az ég madarait...» Mostanában a Gondviselés használaton kívüli szó lett. Halani se akarnak róla. Az értékelésekben más magyarázatokat keresnek. Csomó dolog azonban megmarad, amit sehogyse tudnak megmagyarázni ma sem. Szívesebben használják az ösztön szót. De mi az ösztön? Senki se tudja. Titok, mint a Gondviselés. Szóhelyettesítés nem old meg semmit. Csak elodáz s marad minden, ahogy volt.

Irányérzék? Ez mi? Az embernek nagyobb az agyveleje, mint a madárnak. Nemcsak köbcéntiméterben, hanem teljesítményei is igazolják. Hajóskapitány fülkéjében száz gomb. Villanó fények közt babrál a pilóta. Mit jelent célbajutni, leszállítani egy repülő. A fecske minek a segítségével találja meg az eresz alját? Annyi hónap távolság után. Veszélyek, viharok, éhség, erőfeszítés ellenére. Műszerek nélkül.

Miért félünk megnevezni a finomkezü Mérnököt, a titkos iránytűt, melyről a madár se tud, mi sem, de a legnagyobb szerűben és pontossággal működik s rásegíti az okatlan állatot, hogy elérje azt, amire teremtettet.

Magyarországon katasztrofális méretű az egyházüldözés

Nemrégiben egy nagyon haladó szellemű pap azt a tanácsot adta nekem, hogy oszlaszam fel a keleti papok támogatását szolgáló szervezetet. Véleménye szerint a kommunizmus ugyanis az utóbbi 55 esztendő alatt többet tett az emberiség szabadságáért, mint az évszázados Egyház, mely gyermekeinek botrányos viselkedésével a mai üldözéseket ki-provokálja.

Sajnos igaz, hogy bűneink eltorzítják az egyház arcát, és mi az Egyházat rossz hírbe hozzuk. Az is lehetséges, hogy a hit üldözése nem annyira Krisztus, mint az elferdített kereszténység ellen irányul. De nem igaz az, hogy a kommunizmus a rabságban tartott emberiségnek szabadságot hoz, meghozza neki azt a szabadságot, amelyet a kereszténység megtagadott tőle. Az is rágalom, hogy ezt az üldözést az Egyház saját magának köszönheti.

Valójában az a helyzet, hogy üldözött testvéreink nem okai, hanem áldozatai annak a rendszernek, mely nem hoz szabadságot, hanem a pápa szavai szerint «csak egy végzetes kísérlet, mely arra irányul, hogy az élő Isten világosságát kioltsa». A kommunista üldözésnek nincs alapja a nép lelkében. Ez az üldözés nem is valamilyen dühöngő tiltakozás a mulasztások ellen, amiket nem vonunk kétségbe, nem is valamilyen bosszúállás az eltiport emberek érdekében, akik azt hiszik, hogy az Egyház elárulta őket. A kommunista üldözés az Isten ellen irányuló összeesküvés, melyet az irányít, aki egyedül vállalkozik arra, hogy Istent letaszítsa trónjáról. A kommunista üldözés okatlan háború a világosság Ura ellen. Ezt a háborút vas-következetességgel a Sötétség Fejedelme irányítja egy maroknyi zsoldosával. A Sötétség Fejedelmének újra sikerült néhány sajnálatra méltó embert hatalmába kerítenie és ezeket hatalomhoz juttatnia, hogy a földet megrémítsék zsarnokságukkal. A Sötétség Fejedelmének gyűlölet vezette korbácsától hajtván arra törekcsenek, hogy az egész földet uralmukba hajtsák, de nem azért, hogy a népek javát szolgálják, hanem hogy felfordulást okozzanak, és elrontsák Isten kedvét a teremtésben.

Elérték, hogy Kelet-Európa Egyháza fél évszázada szenved. Benne Jézust ismételtelen kigúnyolják és tövissel koronázzák. Pilátus, aki Őt Yaltában és más diplomáciai tárgyalásokon kiszolgáltatta, mossa a kezét, Jézus azonban viszi keresztjét Kelet véres utcáin. Nem háromszor, hanem ezerszer esik el, omlik össze a kereszt alatt a fegyházakban, a koncentrációs táborokban és a pszichiátriai klinikákon, ahol hűségese barátait kínozzák.

Magyarországon is létezik ez a krisztusi keresztút. Ott Rákosi hirdette ki 1948-ban: «feszítsétek meg őt!» — ahogyan ezt számára a moszkvai politbüro előírta — és Mindszenty bíboros, a hűségese leghűségesebbje, szellemileg, lelkileg megtörve lépett ki a kínzókamrából; roncs lett, akit emberi mivoltában megsebeztek; automata, aki a vegyszerek hatására soha el nem követett tetteket vallott be; akarat nélküli eszköz a Sátán kezében.

«Feszítsétek meg őt!» ismételte Kádár, miután a magyar népfelkelést a szovjet tankok lehengettek, és a magyar szabadságharcosok ezreit halálra kínozták.

És Magyarországon az Urat ma is tovább kényszerítik az Olajfák hegyéről a Kálváriára, és ezt megszakítás nélkül és annak ellenére, hogy római helytartójával képmutató tárgyalásokat folytatnak.

Aki a magyar egyházzal beszél, nem hallgathat Mindszenty bíborosról. A háború utáni idők legszégeyenesebb kirakatperében ítélték el a bíboros-prímást 1949 február 8-án, miután 39 nap és éjjel szakadatlanul vallatták, a «népbíróság» életfogytiglani fegyházzal sújtotta. Az 1956-os népfelkelés kiszabadította és bizonyosságot tett a világnak arról hogy ő az egyedüli magyar személyiség, akit az egész nép szeret, tisztel és a nemzet lelképásztorának tekint. Aki pedig azt állítja, hogy a nép azóta megváltoztatta a véleményét, az tartozik ezt bebizonyítani.

Miközben a szovjet csapatok november 4-én a felkelést vérbe fojtották, ő az amerikai követségre ment. Ott 15 éven keresztül néma tiltakozás volt az igazságtalanság ellen, amit a magyar egyház és nép ellen elkövettek. Amikor 1971 szeptember 28-án a bécsi pápai nuncius kocsija átgördült az osztrák határon, tiltakozása ebben a formában véget ért.

A felháborodás vihara, mely 1949-ben elítélés után megrázta a világot, éles ellentétben áll a fagyos hallgatással illetve a megsemmisítő kritikával, amit sok katolikus most vele szemben megenged magának. Az ő bűne abban áll, hogy 16 évvel ezelőtt nem halt meg! Abban a világban, mely ma megtagadja, amit tegnap még szentnek tartott, nincs helye az igazságtalanság tanújának, akit — amint mondják — az idő túlhaladott. A bíboros-prímás csak az egyházi tekintély iránti tiszteletből és megható engedelmességből döntött úgy, hogy 80 éves korában magára vegye *élete legsúlyosabb keresztjét és meghozza az áldozatot*, melynek eredményét talán ő sem látja be. Kétségnek talán az az alapja, hogy súlyosan megpróbált (szerencsétlen) népe nem fogja megérteni ezt a csalóka szabadságba vezető lépést, és a kommunista propaganda — ugyanúgy, mint Slipej és Berán bíboros, illetve Sloskans püspök esetében — irtalmatlan céltudatossággal a maga javára használja e lépést, hogy árván maradt híveit letörje.

A keserű sors, melynek részese lett, mindenekelőtt világosan megcáfolja a stalintalanítás meséjét. Ismételtelen beigazolódott, hogy Brezsnyev és Kádár kommunizmusban éppen olyan sztalinista, mint Sztáliné, valahányszor a Hruwcsov által bevezetett áruló mosolypolitika eredménytelen marad. A kommunizmus minden formájában ugyanazzal a lelkiismeretlenséggel tiporja el az emberi jogokat. Aki az emberi jogokat meg akarja védeni — ami manapság nagy divat az Egyházban — annak számolnia kellene ezzel a ténnyel. Mert minden katolikus hitelét veszti, ha az emberi jogokat csak Spanyolországban, Portugáliában, Görögországban vagy Délamerikában igyekszik megvédeni, de hallgat a ke-

leti tömb országában az ember ellen elkövetett gaztettekről. Eppen ezért a Mindszenty bíboros körüli hallgatás rossz jel!

Az ő elhatározásának, hogy lemond emberi jogairól, semmi köze az emberi diplomáciához, sokkal inkább vallom, hogy ez Krisztus isteni stratégiájának a része. Jézus Krisztus és a vértanúk, kik osztoztak az Ő sorában, ő előtte megjárták a nehéz utat, amelyet ő szabadon választott. Ő az út minden idők szentjei számára. A szenteket ugyanúgy megfosztották jogaiktól, mint Isten engedelmes lett a keresztthalál. Az engedelmességnek ez a keresztje a kereszténység alaptörvénye. Minden dicséretre méltó és szükséges törekvésünkben, még az Egyházban is, mely arra irányul, hogy az emberi jogoknak több érvényt szerezzünk, nem állthatjuk magunkat és soha nem felejthetjük el, hogy meg kell próbálnunk annak védtelen tanítványainvá lennünk, Aki úgy halt meg, mint akit megfosztottak jogaitól és Aki nem csak életét, hanem halálát is mindannyiunkban folytatja. Hogy a magyar prímás, mint az Egyháztörténelem Oriása, ennek a törvénynek alázatosan alávetette magát, mindenki számára példát jelent, akik az egyházi engedelmesség nehéz és néha érthetetlen keresztje alatt meggyönyvedve járnak.

Mindszenty bíboros emberi jogai a látszat szerint visszavonhatatlanul, a magyarországi egyházüldözők hivatalos nyilatkozata szerint «mindörökre» eltiportattak. Nyilvánvaló, hogy a Pápa és ő is természetfeletti okokból jutottak arra a meggyőződésre, hogy ő ezt a jogtalanságot szabadon vállalja. Úgy is lehet vélekedni, hogy a Vatikán ezzel értékes kártyát adott ki a kezéből. Az is mondható, hogy a Bécsben élő Mindszentynek nincs meg az a politikai értéke, mint Budapesten. Azt a kérdést is fel lehet tenni, vajon milyen árat fizet Kádár ezért az előlegért. Joggal kétkedhetünk benne, hogy Kádár megtartja a szavát. Az is fontolóra vehető, hogy vajon az előbbi budapesti megállapodás nem bizonyította-e eléggé, hogy a sötétség fiai ravaszabak, mint a világosság fiai (ami különben a vatikáni diplomatákra nézve nem lenne szégyen). De nem vonható kétségbe, hogy ez a fájdalmas döntés a pápa legmesszebbmenő kísérlete annak érdekében, hogy a mélységesen megalázott és a kommunista szolgaságban meghurcolt Egyháznak Szent István országában legalábbis minimális lelki oxigént nyújtson. A tőle megkövetelt szinte felfoghatatlan nagy áldozat a magyar egyház katasztrofális méretű üldözésének bizonyítéka.

Örölnünk kell azonban annak, hogy most az Istenen a sor, hogy megtegye a következő lépést. Mert a legutóbbi áldozat után Mindszenty prímás többé már nem lehet csere tárgy a diplomaták mindig elhibázható játékában. Ő végérvényesen Isten Bátyjává lett a Mindenható játékában a sötétség angyala ellen. Bízunk benne, hogy ezt a feladatot még hosszú ideig teljesíteni fogja.

WERENFRIED VAN STRAATEN

Szent István zseniális államalapítása

Minden történelem könyvben, amit német iskolák számára szántak, ott találjuk Nagy Ottónak a birodalomba betört magyarokon aratott győzelméről szóló fejezetet. Az 1017 évvel ezelőtti Lech mezei ütközet nemcsak a Duna-medencébe letelepedett magyarok történelmében választóvonal, hanem a német-magyar kapcsolatokban is fordulópont. Az egykori ellenségek közül szomszédok lesznek, később egyenjogú partnerek és végül négy évszázadon át részben sorstársak.

A magyarokat az utolsó ezer év változatos történelmében alig kötik szorosabb kapcsolatok más néphez, mint a némethez. Ez a tény az átlagos magyarnak — aki mai fogalmaink mértéke szerint kiváló ismerője népe múltjának — lényeges vonásaiban jól ismert; egy német számára azonban, akinek a bismarcki birodalom megalapítása óta történelmi horizontja délkelet felé ettől a helytől nem éppen messze fekvő Bajorerdőig szűkült össze, a két nép közötti kölcsönös kapcsolatok kérdése már régóta szinte mondai távlatra szorult vissza, vagy csak a mai turista szempontokat értékelve, történelmileg a problémamentes érdektelenség álláspontjára helyezkedik.

A magyar történelem lényege a 300 éves török elleni védelmi háborúk mellett bizonyára a németiséggel való ezer éves kölcsönös együttélés jónak és rossznak; emellett a kora középkori német császárság a maga kisugárzásaival a Duna-medencébe, Erdélyben a Rajna- és Mosel-vidéki telepítések, Magyarország a közel 400 éves Habsburg-uralom és az újabb bevándorlási hullám a sváb és felső rajnai területről, a magyarok szemében megkülönböztetés nélkül mint német fenomén, egyszerűen mint a «német» szerepel és fog szerepelni.

Az ezredik évforduló, az ezredik év — már pusztán akusztikailag is impozáns évszám — Szt. István megkoronázásával és a magyarságnak ezzel kapcsolatos megkeresztelése határkő, nemcsak a magyar történelemben, hanem Közép-Európa történelmében is.

A magyar királyság, Szt. István koronájának a birodalma Nyugat egyik legszilárdabb államalkotása volt. Mint Szt. István alkotása, továbbá mint egy nemzetnek, a magyarnak a létesítménye, olyan politikai súlyt kapott, amelynek irányát lényegileg a politikai és vallási alapelhatározások döntötték el.

Szt. István kora ilyen elhatározások korszaka, amely lefolyásukban visszavonhatatlan és jelentőségükben messze ható történelmi erőket váltott ki. A korszakra a szinte rohamosan szétáradó hittérítés jellemző. A csehek és lengyelek csak az imént vették fel a kereszténység római formáját. Hogyan döntene most a magyarok?

A két hatalmi tömb között: nyugaton a német-római birodalom, délkeleten a bizánc-konstantinápolyi, amelynek hatalmi befolyása az Aldunáig tolódott ki, feküdt a pannon alföld, mostantól kezdve hazája egy Északkelet-Európából bevándorolt lovas népnek, amely

addig csak a Németország, Franciaország és Itália elleni pusztító háborúkban tűnt ki.

A magyarokról azt mondják, hogy nagy politikai érzékkel rendelkeznek, hiszen ez a számban kis nép politikai akaratát képes volt ezer éven át rányomni az egész Kárpát-Duna-medencére. Emellett, úgy látszik, hogy ez a féktelen lovas nép biztos politikai ösztönével megérezte, hogy ha választania kell a bizánci ortodoxia és a nyugati kereszténység között, az utóbbi mellett kell döntenie.

Nemcsak Szt. István ismerte fel ezt. Már apja, Géza fejedelem megkezdte hajlíthatatlan erélyével összefogni a magyar törzseket, és Nyugattal szilárd kapcsolatokat akart kötni.

Ez a jövőbe mutató irányvétel két szimbolikus erejű eseményben jut kifejezésre: Istvánt, a fejedelem fiát római módon keresztelték meg, később pedig a bajor herceg, a későbbi II. Henrik császár leányával, Gizellával jegyezték el.

Röviddel az ezredforduló előtt István uralkodója lett országának. Most nagy tetterővel mozdította elő a hittérítés ügyét; német honból, főleg Bajorországból, Csehországból, Franciaországból és Itáliából nyugati miszisionáriusok jöttek az országba. Voltak nehézségek, pogány lázadások, a király azonban erélyesen leküzdötte ezeket, meg kellett ugyanis törnie a konzervatív-pogány, a kereszténységgel nem rokonszenvező törzsfőnökök ellenállását. Ebben lényeges szerepük volt azoknak a bajor lovagoknak is, akik Gizella kíséretében jöttek az országba.

Magyarország elismerten keresztény nemzet lett. Ez kifejezést nyert abban, hogy a pápa királyi koronát küldött — egy messze kiható jelentőségű esemény: az első magyar király világi és egyházi hatalmát a pápától kapta meg, mintegy kifejezése ez III. Ottó császár renovációs koncepciójának, amelynek központi eszméje a keresztény birodalom megújítása Rómával mint központtal.

Ezzel a jövő Magyarországnak az útja előre ki volt jelölve. A most már apostoli magyar király rendelkezett azzal a joggal, hogy az egyházi ügyeket maga vegye kézbe — pl. püspököseket alapítson — bár pápai beleegyezéssel, de függetlenül bármelyik német érsekségtől rendelkezék, ami az országnak ilyen vonatkozásban való függetlenségét is jelentette. Hiszen közismert, hogy az esztergomi érsekség a magyar királyság egyházi központja volt.

Az egyházi függetlenséggel együttjárt a politikai önállóság is a birodalommal szemben. A német-római császárság eszméjének a befolyása mindenestre érvényben volt továbbra is. A Karoling-birodalom keresztény-monarchikus eszméjét, miszerint az uralkodó hatalma isteni eredetű, Szt. István magáévá tette, és a királyi méltóság megszilárdítására a törzsi szeparatista törekvésekkel szemben szinte államelvvé emelte. A magyar népnek még ma is megállapítható lelki egysége talán a nagy államalapító ezen kifejezett egységsítő akaratára vezethető vissza.

Az államügyek gyakorlati intézésében szintén német példát követett Szt. István: bevettte ugyanis a grófság intézményét a már említett központi hatalom megszilárdítására. A majdnem már ezer éve bevezetett közigazgatási egységek, az ún. vármegyékben («Komitatén»), kormányzati kerületekben, a mai napig fennmaradtak ezek.

A mondottakból következik, hogy Szt. István lefektette a magyar monarchia szilárd alapjait, amelyek az idők viharain át 1918-ig, sőt az 1945-ös nagy átalakulásig fennmaradtak.

Német szempontból — azt kell mondanunk — csak áldásos volt Szt. István államalapítása a birodalom számára. Azzal, hogy Szt. Istvánnak sikerült a birodalommal szemben félreérthetetlen határokat vonnia, a német császárok egy-két sikertelen kísérlet után alig estek abba a kísértésbe, hogy Magyarországgal szemben tényleges vagy vélt hűbérúri igényeket támasszanak. Itt emlékeztetnünk kell a száli frank császárok és a Hohenstaufok itáliai hadjárataira. A császár és a magyar király közti viszony kiegyensúlyozott volt, s ez olyan tény, amit a mi történelem könyveink csak nagyon kevésbé méltatnak. Korunk, amely oly öntelten beszél világbékéről, ezt aényt jobban méltányolhatná. A birodalom Magyarországgal szomszédos határa Európa legállandóbb határa volt. Corvin Mátyás, magyar király Bécs felé irányuló aspirációinak kivételével fél ezredéven át jól kiegyensúlyozott államok közötti rendszer állott fenn a Német-Római Szt. Birodalom és a magyar apostoli királyság között, hála Szt. István és utódai előrelátó államférfiúi művészetének.

Nincs módunkban itt a király belpolitikájának, vagy az embernek, akit az egyház hamarosan szentjei közé emelt, jellemzésére, de a nagy monarcha tetteinek fokmérőjeként álljon csak annyi: Szt. István Magyarországot Nyugat sarkkövévé tette, népét kulturális és vallási téren a nyugateurópai nemzetek sorába vezette.

Az 1000. év, amint már jeleztük, a történelem csillagórája volt. Nyugat határai akkor Bécsnél végződtek. Ki mondaná meg, mi történt volna az elkövetkező időkben, ha a magyarok, engedve a bizánci csábításnak, ortodox keresztényekké lettek volna. Ma a világtávlatú ököméne jegyében az ilyen kérdések feleslegesek, talán kevésbé helyénvalók is. De akkor a keresztény világ a schisma: a Róma és Konstantinápoly közti végleges szakítás előtt állt. Magyarországnak egyértelműleg kellett választania. Róma javára döntött.

Felmerül a kérdés: milyen mértékben tudott volna fordított esetben az akkor még számbelileg kicsiny magyar nép a szláv nyelvű túlsúlynak — mert az ortodoxia bizonyára az egyházi szláv mezben jelentkezett volna — ellenállni? Hiszen a magyarokkal részben fajrokon bulgárok éppen ezért lettek maradéktalanul az elszlávosodás áldozatai, ahogyan ugyanezen okból fenyegette a román eredetű, de ortodox románokat az ellátintalanodás veszélye.

Szt. István egyedülálló elhatározása (és apjái is) itt más előfeltételeket teremtett. A nemzetek felett álló semleges latin, az egyházi és hivatali latin lett a hivatalos egyházi és államnyelv. Mégiscsak felemelő gondolat, hogy a latin, Nyugatnak ez a szellemi kifejező eszköze (a humanisztikus műveltségnek még ma is kritériuma) Magyarországon egészen a 19. századig a törvénykezés és a parlament nyelve volt, és hozzá olyan népnél, amelynek a nyelve a legkisebb rokonsági kapcsolatban sincs a latin nyelvvel, és egyébként is — ez a német hallgatóknak szól — csak a finn nyelvvel rokon távolról, így teljesen izolálva áll a germán, szláv és a román népek között.

Magyarország keresztény hitre való áttérésének hordereje Szt. István idejében térbeli kihatásaiban is megmutatkozik. Az akkori Nyugat határai Szt. István koronájának a hatótávolságával, tehát kb. 800 km-rel helyeződtek át keletre. Magyarország ezáltal a nyugati kereszténység előbástyája lett. Nyugat csak később köszönheti majd meg biztonságát messzemenőleg annak az áldozatkésztségnek és áldozatvállalásnak, amit a magyarság a félhold elleni 300 éves küzdelmében tanúsított.

Magyarország a Nyugatba való integrálódás következtében valamiképpen felfogó területe lett a nyugati kívándorló mozgalmaknak is, amelyek főleg azokban az országokban jelentkeznek szembenük, amelyek vallási hovatartozásuk szerint főleg római hitvallásúak. Ha Magyarország nem római katolikus lett volna, ki tudja, jöttek volna-e valaha is ide olyan számban nyugati emberek, elsősorban nyugati szomszédaink: a németek mint földművelő telepések, mint városépítők, mint elindítói a bányászatnak és kereskedelemnek.

Csak egy példát: az erdélyi szászok, akiknek a Kárpátok keleti koszorújának a megvédése volt a feladatuk városok és várak építésével, és a zászlóikon ez állt: «Ad retinendam coronam», egy olyan országba jöttek be 800 évvel ezelőtt, amelynek a királya az ő hitükön volt. Ez a bevándorlás azonban akkori fogalmak szerint még szóba sem kerülhetett volna, ha Szt. István ezt a Kárpátvidéket másfél évszázaddal előtte nem emelte volna fel a történelem fényébe, és ha azt kiszabadítva a keleti befolyási övezetből ugyanakkor nem nyitotta volna meg az elkövetkezendő időkre a Nyugat számára.

De hagyjuk a feltevéseket, fordítsuk figyelmünket még egyszer röviden a történelmi fejlődésre.

Mi természetesen tudjuk, hogy Magyarország népi örökségéhez hű maradt; történelmében mégis csak párhuzamosan hat az a történelmi tény, hogy a szentistváni államalapítás által nyugati veretű lett.

Különösen akkor lesz ez szembeütő, ha a gót katedrálisokra, a középkori hivatali latinra, renaissance épületekre és frásokra, a pápaságra és reformációra, aztán a nyugati lovagideálra és a városok polgári szokásaira stb. gondolunk, hogy csak a lényegest említ-

sük. Adott időben mindezt megtaláljuk Magyarországon is, hála a megindult nyugati befolyásnak.

Ezeknek a nyugati szellemi és kultúrjavaknak a közvetítői, ahogyan már említettük, nemritkán éppen ezek a nyugatról bevándorolt emberek voltak, ismét elsősorban németek, akik letelepedésük után évszázadok folyamán nagy számban beolvadtak a magyarságba. Ezek és más lényeges jórulékai a dunai jellegnek eredményezték azt, hogy a mai magyar kimondottan középeurópai arculatú.

Ez természetesen semmit sem változtat azon, hogy a régi szokások és hagyományok, a jellegzetes folklór varázsa, mindaz, ami tipikusan magyar («Magyarische»), továbbá az örökölt nyelv értékes kincse — a magyarnak ez a hangcsodája — megmaradt.

A csaknem 400 éves osztrák-magyar perszonális unióra, ami az idők folyamán szintén a korábbi nyugati történelmi kapcsolatokból adódott, nem kell itt kitérnünk, mert kinek nem fogalom Ausztria-Magyarország, a régi keresztény egyetemes monarchiának ezen folytatása?

Magyarország azonban nemcsak ezért, hanem más szempontból is universal-birodalom: Szt. István koronájának határain belül évszázadokon keresztül mintegy 10 nép élt békében egymás mellett. Így magyarázható meg az is, hogy a nemesség, mely mint vezető réteg olyan kimagaslóan fontos szerepet játszott, nyelvi eredetére nézve ugyan heterogén, de politikailag mégis egyetemesen magyarul gondolkodott és cselekedett.

A 19. sz. — és ez áll a 20.-ra is — Európa-szerte, tehát Magyarországon is, súlyosan szenvedett a babiloni nyelvzavar következményei miatt. A nyelvi harc és a nemzetiségi viszály, bármennyire is érthetőek bármelyik nép rajongói előtt, Szt. István birodalmának eszméjéhez mérve azonban csak a megértés hiányát jelentik. A király ugyanis hátrahagyott valamiféle pünkösdi üzenetet a megértésről. Fiának adott politikai végrendeletében az áll: «Nam unias lingue uniusque moris regnum imbecile et fragile est», azt jelenti, «Mert az ország, amely csak egy nyelvű és egy hagyományú, erőtlenség és törékeny». A türelemnek és bölcsességnek milyen magas mértéke cseng ki ezekből a szavakból! Milyen időszerűek ezek a gondolatok csaknem ezer év után is!

Hangzatos szóbeszéd volna az, ha valaki azt állítaná, hogy a magyar történelem nem ismer semmiféle súlyosabb belső egyenetlenséget; de a szentistváni intelem szelleme átlengeti az évszázadokat: a magyar történelem nem ismer irtóhadjáratot valamely népi kisebbség ellen, máglyákról sem beszél vallási türelmetlenség miatt.

A Szent Korona birodalma az I. világháború végén összeomlott. A legnagyobb történelmi megrázkódtatás kellett ahhoz, hogy megdöntse. A Kárpátok koronázta Dunamedencének, amely szimbólumként földrajzi formájával annyira hasonlít Szt. István koronájához, mély megrázkódtatásokat kellett megélnie.

Amikor a II. világháború után a nagyhatalmak parancsára annyi magyarországi németnek kellett tulajdon hazáját elhagynia,

akkor még egyszer felfénylett Szt. István intelve: Mindszenty bíboros emelte fel szavát: «Mi eltaszítunk magunktól egy szorgalmas, takarékos embertípust. Mi ezeket az embereket lelkileg tesszük tönkre, jóllehet hozzánk tartóznak érzik magukat.» Ezeknek a szentistváni szellemben mondott szavaknak a méltatását én, a névtelen itt kimondhatom, az eljövendő időkre azonban a történelem fogja megőrizni azokat.

Szt. Istvánnak fentebb idézett szavai, az ő politikai végrendelete azonban kötelez minket akkor, amikor türelemre, megértésre és békére törekszünk.

PROF. ERWIN SCHMIDT

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre ?

Az Életünk terjesztői
a helyi magyar lelkészek,
ők küldik meg kívánatra
a lapot területükön a híveknek.
Az előfizetési díjat, mely
1972 január 1-től
10.— svájci fra
vagy annak megfelelő valuta,
az illetékes magyar lelkésznek
fizessük be.

Csak onnan forduljunk
közvetlenül a kiadóhivatalhoz,
ahol a lelkész hiányzik,
vagy valamilyen oknál fogva
nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket
a központi hivatal intéz,
Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 - St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is
10.— svájci frank; ha azonban
légipostával kéri valaki a lapot,
20.— svájci frank, vagy annak
megfelelő más valuta.

Figyelem !

Svájci olvasóinkat arra kérjük,
hogy 1972 január 1-től
az Életünkre vagy a St.Galleni,
vagy Lausannei magyar
misszióknál fizessenek elő.

**Svájc egész területén csak
két terjesztőnk van:**

Vecsey Lajos és Rába Lukács.

Címük:
Dr. Vecsey Lajos
Fernblick
9053 - Teufen, AR

P. Rába Lukács
Av. des Bergières 59.
1004 Lausanne.

«Imádkozatok, szabad svájciak, imádkozatok!»

(A svájci hála-, engesztelés- és megkérlelő nap szept. 3-ik vasárnapján)

A kis Svájc úgy él a népek tudatában, mint a boldogság, megelégedés és jólét országa, ahol rend és biztonság, főleg függetlenség uralkodik, valósággal mintegy boldog sziget az operenciás tengeren túl, ahogy a régi magyar felfogás az Enns-en túli európai népek életét ezelőtt ezer évvel elképzelte. S tényleg elmondható, hogy Svájc talán a világ legrendezettebb országa, ahol minden faluba aszfaltos út vezet s a legkisebb helységben is magától értetődő dolog a vízvezeték, telefon vagy elektromos világítás s a modern technika és civilizáció más számtalan vívmánya. Nagyobb falvak és városok között alig van különbség. Ismeretlen az osztálykülönbség, mindenki egyformán úr, kezdve az államfőtől a legutolsó állattenyésztőig; nincs nagyságos vagy méltóságos úr, csak egyszerűen: állampolgár. De ami a svájci embert a legjobban jellemzi, az a függetlenséghez való rendíthetetlen, megalkuvás nélküli ragaszkodás. Erre utal az egyik plébániai közlönyben az első oldalon, nem régen megjelent felhívás is: Betet, freie Schweizer, betet! Imádkozatok, szabad svájciak, imádkozatok!

Vajon miben van a titka a svájci jólétnek, függetlenségnek? Mi a magyarázata annak a ténynek, hogy Svájcot 150 év óta elkerülte a háború, holott körülötte összes szomszédai két világháborúban pusztították, irtották egymást, úgyannyira, hogy a valamikor vezető kontinens — Európa — másod-, harmadrangú világrésszé degradálódott?

A titok nyitját, azt hiszem, a svájci ember lelki beállítottságában kell keresnünk, amelynek egyik legtipikusabb kifejezője az évenként megismétlődő «Eidgenössischer Dank-, Buss- und Bettag» szeptember harmadik vasárnapján, vagyis: a hála-, engesztelő és imanap Svájc egész területén, valláskülönbség nélkül.

Történelmi háttér

Ámbár az engesztelés, bűnbánat és megkérlelés gondolata egyidős az emberiséggel, hiszen már Káin és Ábel is mutatott be áldozatot Istennek, mégpedig bizonyára hála és megkérlelő áldozatot, mégis egy sajátos svájci gyakorlattal és intézménnyel van itt dolgunk. A történelmi adatok egészen a tizenötödik századig nyúlnak vissza s különösen Luzern, Zürich, Bern és az öskantonok (Schwyz, Uri, Unterwalden) szerepelnek e tekintetben elsősorban, mint az engesztelés, hála és megkérlelés gondolatának ápolói. Így a luzerniak 1483-ban mindenütt keresztjáró és hálaadó, valamint megkérlelő istentiszteleteket tartanak, hogy a győzelemért köszönetet mondjanak, s a drágaságot, járványt pedig elkerüljék. Ugyanezen időben a zürichiek zarándoklatot (Bittgänge) tartanak a kegyhelyekre, a berniek 1476-, 1478-, 1480-ban böjti prédikátort hívnak, s még jóval előbb 1439-ben a Thuner-See melletti kegyhelyre vezetnek megkérlelő

zarándoklatot. Az öskantonok — Schwyz, Uri, Unterwalden — pedig ugyanez időtájtban «nagy és általános megkérlelést» végeztek hasonló okból.

A harmincéves háború (1618-1648) adja a végleges formát a «Bettag»-nak, amikor általános felhívás szólítja fel a zürichi híveket imára, böjtre, hogy Isten a bajoktól megóvja őket.

Az egész Svájc területére vonatkozóan az első hivatalos «Bettag»-ot 1794 márc. 16-án tartották. A kezdeményezés Berntől indult ki. A berniek 1794 febr. 5-én felhívták a többi kantonokat is, hogy tekintve a hazát fenyegető veszedelmet «a hitetlenség részéről, ne csak mi protestánsok, hanem a mi katolikus testvéreink is, akik velünk ugyanazon sors osztályosai, s a Mindenható jótéteményeit ugyanúgy élvezik, mint mi, velünk egyesüljenek és velünk közösen tartsák meg ezt a rendkívüli ünnepet.»

Ettől kezdve, bár a változó körülmények többször zavarólag hatottak, pl. a napóleoni időkben, a svájciak évenként megtartották a hála-, engesztelő és imanapot, csak a dátumban voltak eltérések. E tekintetben 1832-ben jött létre egység a kantonok között, s úgy döntöttek, hogy a jövőben minden év szeptember 3-ik vasárnapján tartják a «Bettag»-ot. Ez a rendelkezés mai napig érvényben van.

«Imádkozatok, szabad svájciak, imádkozatok!»

Ha valaki ezelőtt tíz évvel szeptember harmadik vasárnapján Svájcban utazni volt kénytelen, meglepetéssel állapíthatta meg, hogy az utak szinte kihaltak voltak. A legtöbb svájci otthon maradt, vagy a templomba sietett, hogy ősei szokása szerint ezt a napot a szemlélődésnek, magabaszállásnak szentelje. Mert csak az önmagabaterés csendes perceiben tudta igazában felfogni és megérteni azt a sok-sok jótéteményt, mellyel Isten Svájcot és a svájciakat elhalmozta. E napon valóban eltűntek a differenciák vallási és rang vagy vagyoni szempontból, mindenki egynek érezte magát: s v á j c i n a k, Helvetia szabad polgárának.

Befejezésül hadd álljanak itt a fentebb említett körlevél szavai, melyek a «Bettag» értelmét, célját, tartalmát a legszebben kifejezésre juttatják:

«Köszönetet mondunk, Neked, ó Uram, az országért s állandó védelmedért.

Megköszönjük Neked, hogy eddig megtartottál bennünket szabadságban, békében és meg nem érdemelt jólétben.

Megköszönjük Neked, hogy az igaz hit világosságát megadtak nekünk, és az igaz reményt az örök életben.

Bevalljuk, hogy vétkeztünk ellened és törvényed ellen — gondolatban, szóban, tettben.

Bevalljuk, hogy vétkeztünk kevélységgel, büszkeséggel, földies gondolkodással, kapzsisággal, vagyoniéhséggel.

Bevalljuk, hogy bűnbánatot kell tartanunk, hogy a jogtalanságot megengeszteljük bánat és jóvátétel által.

Kérjük irgalmadat és kegyelmedet, mindenekelőtt a belátás és jóakarát kegyelmedét.

Kérünk Téged, hogy küldd el Szentlelkedet, aki mindig a jót akarja és jóra készlet.

Kérünk Téged, hogy tarts meg bennünket atyai szeretetedben és jóságodban.

Kérünk Téged, hogy tarts bennünket erősen a Te kezdedben és vezess bennünket törvényed útján. Ámen.

VECSEY LAJOS

A POLITIKAI FOGLYOK SZÖVETSÉGE NYILATKOZATA

a Magyarországon elítélt tüntető ügyében

A Volt Magyar Politikai Foglyok Szövetsége mély megdöbbenéssel értesült a hírről, hogy a március 15.-i budapesti tüntetésekkel kapcsolatban nyolc magyar fiatalembert ítéltek el hosszabb-rövidebb börtönbüntetésre a Kádár-rendszer bírósága.

Az ítélet indokolása szerint Szalai Mihály és hét társa — akik közül három fiatalok — izgatás és lázítás büntetésében vétkesek és ezért 6-tól 22 hónapig terjedő börtönbüntetésekkel sújtották őket.

A «bűncselekményt» azzal követték el a magyar fiatalok, hogy az idei március 15-én rendezett hivatalos ünnepségek programjától eltérő útvonalon vonultak végig a fővárosban s közben hazafias jelszavakat hangoztattak, a Talpra Magyar refrénjét szavalták ütemesen.

A Volt Magyar Politikai Foglyok Szövetsége a leghatározottabban megbélyegzi a Kádár-diktatúra újabb jogtiprását és erélyesen tiltakozik az emberi szabadságjogok semmi-bevevésével hozott ítélet ellen!

A Szövetség vezetősége nevében Helcz Tibor elnök és Stirling György központi titkár levelet intéztek a dániai Amnesty International és a «Szabadságot Mindenkinek» — Freedom for All — Bizottságához, valamint az Egyesült Nemzetek Emberi Jogok Bizottságához, melyben kérik, járjanak közben az ártatlanul börtönbe vetett magyar fiatalok szabadlábrahelyezése érdekében!

A Volt Magyar Politikai Foglyok Szövetsége — híven eddigi elveihez — mindent el fog követni, hogy a nyolc magyar fiatalembert visszanyerje szabadságát és mindent meg fog tenni, hogy a világ közvéleménye minél szélesebb körben tudomást szerezzen a jogtipró ítéletről!

STIRLING GYÖRGY

A Santo Stefano Rotondo sorsa

Róma ősi halmainak egyikén, a Caeliuson emelkedik a világ legnagyobb méretű kerek temploma, egyben Itália ilyen formájú templomai között a legrégebbek egyike: a Szent István első vértanúról elnevezett Santo Stefano Rotondo, Mindszenty hercegprímásunk bíborosi tituláris temploma.

A festői Villa Celimontanával és a régi Santa Maria in Dominica templommal szemben, a csendes Piazza della Navicella kecses kis márványhajója szomszédságában, hallgatólag antik romok közelében, ciprusok és lombos fák közül emelkedik ki az impozáns, dísztelen templomtest kettős hengere, román stílusú ablakaival. A köréje épült magas falnak a Via di Santo Stefano Rotondo-n lévő szakaszán, a 7. szám alatti egyszerű kapun át jutunk a füves előudvarba, onnan pedig négyoszlopos porticuson át a templom bejáratához. A porticus oszlopai emeletet tartanak, ott lakik a sekrestyés és családja. Az egész bejáratot vastagon benötte a falra kúszó jutónövény.

Jobbról egy másik bejárat a szomszédos modern kórháznak, az Angolkisasszonyok «Calvary Hospital»-jának rendházába vezet. A «Little Company of Mary» által vezetett klinika szép kertjéből jól érvényesül a Santo Stefano Rotondo külsejének összképe, a dísztelen téglafal zord monumentalitásában.

A templom antik római alapokon épült. Sokáig úgy vélték a régészek, hogy a Néró korabeli Macellumot alakították át az 5. században keresztény templommá, ma azonban szakkörökben az a nézet vált általánossá, hogy az alapítmény római ugyan, de az épület már eredetileg is keresztény templomnak épült. Szent Simplicius pápa (468-483) szentelte fel 470 körül, azokban a viharos időkben, amikor Odoaker hadai dúlták Itáliát és a római légiók elűzték trónjáról Romulus Augustulust, az utolsó nyugatrómai császárt.

Eredeti formájában a hatalmas templom alaprajza három koncentrikus körgyűrűt alkotott. A legkülső gyűrű átmérője 65 méter volt. (A Pantheon átmérője 43,5 méter.) A hengeralakú épülettörzset görög keresztet alkotó négy hajó tagolta négyfelé.

Igy állt a templom a 15. század közepéig, amikor V. Miklós pápa (1447-1455) újjáépítette, egyszerűbb formában. Leromboltatta a legkülső körfalat és a görög keresztet alkotó négy hajó közül hármát, a belső teret pedig oszlopsorral tette díszesebbé. Ezt a formáját őrzi a templom mindmáig.

Szabályos körben elhelyezett ötvenhat ión oszlopfős szép gránit és márvány oszlop tartja a középrész hengeres falát, melyen a már említett román stílusú ablakok szolgáltatják a világosságot. Az oszlopcsarnokon kívüli hengeres falat, azaz a második gyűrű falát belül oszlopos árkádok tagolják, mindegyikben kis kerek ablakkal. Az egyetlen megmaradt görögkereszt-hajó ma Szent Primus és Szent Felicianus kápolnájaul szolgál, a 7. századból való szép mozaikkal.

A külső gyűrű körfalán benn 34 nagyméretű falképen szentek vértanúságát ábrázolta két középszerű barokk festő: Cristofano Roncalli pisai művész, akit Il Pomarancio (1552-1626) néven tart számon a művészettörténet, majd utána az ifjabb Molyn Pietro, akinek Il Tempestà (1632-1701) az ismertebb neve. Mindegyik kép alatt magyarul szöveg olvasható. Sehol másutt az egyházi festészetben nem található ehhez a 34 képből álló freskósorozathoz hasonlítható, szadiszztikusán reális mártíromság-ábrázolás, melynek szinte egyedüli célja a vértanúk testi kínzásának minél valószínűbb bemutatása. Eltávolításuk sem vallási, sem művészeti szempontból nem jelentene veszteséget.

Annál meghatóbb élményt nyújt nekünk, magyaroknak, a templom-belsőben Szent István királyunknak kis kápolnája, melynek kőpadlóján papi alakot ábrázoló domborművű márványsíremlék alatt nyugszik Lázó (Lászlai) János kanonok, apostoli magyar gyónatató († 1523). A síremléken lévő latin verset már idéztük az «Életünk» ezévi júniusi számában. A «fagyos Duna» mellékén született magyar pap Rómában, «mindnyájunk házában» tért örök pihenőre.

Az oszlopcsarnok másik részében áll egy püspöki trón, szépen faragott márványból, amely a hagyomány szerint Nagy Szent Gergely trónja volt.

A templom további története mozgalmas. És szomorú. XIII. Gergely pápa (1572-1585) a német és magyar papnövédek intézetének, a «Collegium Germanico-Hungaricum»-nak adományozta, kétségkívül magyar vonatkozásai folytán. Ma is a Collegium tulajdona, az Aventinus dombon lévő, 6. századbéli S. Saba templommal együtt.

Ma már, sajnos, a Collegium Germanico-Hungaricum nevéből a «Hungaricum» szót többnyire elhagyják, pedig a második világháború végéig még tekintélyes számú magyar papnövédek lakott a szemináriumban. A pirosreverendás német és magyar kispapok ismert alakjai szervesen hozzátartoztak Róma városképeéhez. A magyar papnövédek többször felhívták az egyházi hatóságok figyelmét a templom rossz állapotára, de mindmáig eredménytelenül.

A két világháború között az alapos restaurálást igénylő, állandóan zárt templomot már csak a sekrestyés nyitotta ki, borraival ellenében, a gyérszámú látogatóknak. A második világháború után Mindszenty hercegprímás bíborosi tituláris templomává lépett elő az elhagyatott templom s akkor megkezdődött belsejének helyreállítása is. Megkezdődött, de nem folytatódott. A kerek csarnokot felállványozták, kőpadlózatát felszedték, illetve feldúlták, por- és törmelékhalmon kellett bukducsolnia a látogatóknak, ha a barátságatlan sekrestyénél jó borraival ellenében kieszközlte a bejutást és körül kívánt nézni a templomban.

Mindszenty hercegprímás esztergomi érseki

címerét elhelyezték kívül a bejárat mellé, ezzel az egyházi hatóságok úgy vélték, hogy eleget is tettek a bíboros iránti kötelességüknek... Ilyen állapotban láttuk a templomot 1966-ban, több, mint húsz évvel a második világháború befejezése és Mindszenty József bíborosi kinevezése után, elszomorodva, de egyben remélve is, hogy a felállványozott és feldúlt templombelső a folyamatban lévő restaurálási művelet biztos jele, bár a munkálatok már akkor szüneteltek.

Akkoriban, californiai otthonomba visszatérve, magyar barátaimnak beszámoltam a látottakról. Ennek eredményeként közös levelet intéztünk magához a pápához, kérve a templom sürgős restaurálását és megnyitását, hiszen az egyellen magyar bíboros temploma ezt feltétlenül megkövetelte. Levelünkre nem vártunk és nem is kaptunk választ a Vatikántól.

Ezen a nyáron, 1972 júliusában, ismét látogatást tettünk a templomban. Csengetésemre nagynehezen megnyílt a zárt kapu s egy benn örökös magányos építőmunkás jó borraival ellenében megengedte, hogy körülnézzünk a templomban. Hat év előtti ottlétünk óta semmi sem változott, csak a por- és törmelékhalmoz szaporodott. A munkálatok évek óta szünetelnek. Kérdésemre, hogy miért nem folytatják a helyreállítást, munkásvezetőnk az anyagi fedezet hiányára hivatkozott és hozzátette, hogy egyelőre szó sincs a munkálatok folytatásáról.

Hercegprímásunk bíborosi temploma tehát még beláthatatlan ideig jelenlegi félromos állapotában marad, hozzáférhetetlenül az Ő számára és a hívek számára is. Ez a helyzet már semmivel sem menthető mulasztásnak tekinthető az illetékes egyházi hatóságok részéről, akár a Vatikánt, akár a Collegium Germanico-Hungaricumot terheli érte a felelősség. Vétkes mulasztás ez elsősorban a Bíborossal szemben, de ugyanúgy a műemlékvédelemmel szemben is, mert egy elsőrangú fontosságú és a maga nemében egyedülálló, monumentális műemlék létéről vagy nemlétéről van szó.

A restaurálás költségeinek fedezéséről a Vatikánnak kell gondoskodnia. Sajnálatos, hogy a templom már évtizedek óta jelenlegi romos állapotában van. A helyreállítást el kellene végezni és a templomot hozzáférhetővé kellene tenni minél előbb, még Bíboros főpásztorunk életében. Ez a Vatikán erkölcsi és anyagi kötelessége.

Mi, magyar katolikusok, kérjük, sőt követeljük, hogy a Santo Stefano Rotondo teljes helyreállítása mielőbb megvalósuljon, Bíborosunk magas méltóságának méltó elismerésére, a magyar hívek lelki épülésére és a műemlékvédelem követelményeinek teljesítésére.

DR. BIRÓ BÉLA

Szent István Millenniumi ünnepségek Brüsszelben

Ízléssel készült, csinos meghívót küldött ki augusztusban a «Mindszenty bíboros Belgiumban fogadó bizottság», melynek tagjai **Mgr. Emile Dejardin** elnöklete alatt nyári vakációjuk egy részét áldozták fel a Szent István napi ünnepségek előkészítésére. Áldozatos munkájuk eredményeképpen hétezerre tehető zárandok vett részt az ünnepélyes szentmisén augusztus 27-én a brüsszeli Jézus Szíve Bazilikában, délután pedig a díszgyűlésre akkora számban érkeztek a vendégek, hogy sokan kintrekedtek, mivel a szépművészeti palotában a 2.700 ülőhelyet számláló nagyterem se tudta a megjelenteket befogadni.

A szokatlanul nagyszámú hívószereg érkezését mégis inkább az biztosította, hogy a rendezők meghívták az ünnepélyre Mindszenty József magyar bíboros-primást, aki augusztus 26-án délben érkezett meg a belga fővárosba a SABENA menetrendszerű gépével.

Fogadás a repülőtéren

Mindszenty bíboros a brüsszeli repülőtéren belga és magyar küldöttségek fogadták, **Mgr. Iginio Cardinale** pápai nunciussal az élen. Ezek kíséretében a repülőtér kápolnájába vonult, ahol **P. Varga László** magyar és **Mgr. Dejardin** francia nyelven köszöntötték. A bíboros az üdvözlésekre magyar és angol nyelven válaszolt. Örömmel jött Belgiumba, — mondotta — mivel találkozni akar az itt élő menekült magyarsággal és velük együtt akarja ünnepelni Szent Istvánt. Ugyanakkor háláját is ki óhajtja fejezni a magyar katolicizmus nevében azoknak a jótékonyági szervezeteknek és ismeretlen jótévőknek, akik az első és a második világháború után a nyomorgó magyar nemzet fiait nemes szívvel segítették.

Mindszenty bíboros brüsszeli tartózkodása alatt **Mgr. Iginio Cardinale** nuncius látta vendégül és a repülőtérről is ő vitte maga a fogadás után pápai zászlóval díszített gépkocsiján a nunciaturára.

A magyar primás a belga karitászközpontban

Délután a belga karitás adott fogadást Mindszenty bíboros tiszteletére. Ennek keretében először beszámolt az elnök, **August de Schrijver** angol nyelven azokról a segítésekről, melyeket Belgium, Hollandia és Luxemburg jótékonyági szervei és ismeretlen jótévői juttattak a magyar népnek. A bíboros hálás szavakkal köszönte meg a támogatást és utalt arra, hogy volt idő, mikor a magyar nép segítette a nyugati keresztény testvéreket. Idézte még a török időket, mikor Nyugat a magyarok helytállásának köszönhetette, hogy megmenekült a rablástól és fosztogatástól. Kérte a jótévőket, hogy a jövőben is álljanak irgalmas szívvel a szegény magyarok mellett. Ezután egyenként fogadta a küldöttség tagjait és a sok magyar vendéget. Mintegy két óra hosszat tartott ez a fogadás. Este a rádió és tele-

vízió részletesen ismertették Mindszenty érkezését, a délutáni fogadást és a másnapi programot.

Az ünnepi szentmise

Vasárnap a Jézus Szíve Bazilikában az ünnepélyes szentmisét a magyar bíboros-primás több püspökkel és számos magyar, belga és holland pappal együtt mutatta be. A Jézus Szíve Bazilika hosszúságát tekintve negyedik a világon s állítólag 25.000 embert tud befogadni. Már kora reggeltől érkeztek minden irányból zárandokok a 11 órakor kezdődő főpapi szentmisére. A magyarok főként autókon és autóbuszokon érkeztek Belgium legtávolabbi részeiből, Hollandiából, Luxemburgból, Németországból, Franciaországból és sokan jelentek meg a Skandináv-államokból is. Természetesen többségben voltak a belgák Brüsszelből, de magyarokkal volt tele a hatalmas templom középső hajója. A fiatalok közül, akik itt is mint Bambergben többségben voltak, sokan magyar nemzeti viseletben jelentek meg. Ott láttuk a magyar zászlókat az oltár körül és mindenfelé a templomban. Megérkeztek a televízió és rádió emberei, akik egyórás adásban közvetítették a szentmisét és a bíboros szentbeszédjét.

Mindszenty bíboros valamivel 11 óra előtt érkezett a templom előtti térre a pápai nuncius kíséretében. A bejáratnál a város polgármestere küldöttség élén fogadta. Üdvözlő beszédében azt emelte ki, hogy a magyar bíboros látogatása és az idei Szent István ünnep rendkívüli eseményként kerül be a város történetébe. Azután Mindszenty primás belépett a templomba. Ebben a pillanatban felharsant a taps és ő áldást osztva ment az ujjongó tömegben a főoltárhoz. Közben a hívők a Boldog Asszony Anyánk és Isten Hazánkért egyházi énekeket énekelték **Dobay Sándor** líegei magyar lelkész vezetésével. Sok szemben könnyek csillogtak a lelkesen és egyöntetűen énekelt ősi dallamok alatt. A liturgikus imákat is szép összhangban végezte a hatalmas zárandok sereg. A leckéket francia és flamand nyelven, az evangéliumot pedig magyar nyelven olvasták fel.

Evangélium után Mindszenty bíboros az asszisztencia a főoltár előtti ambóhoz kísérté, aki onnan szólott a hívőkhöz. Beszédében Szent Istvánról mint államférfiről emlékezett meg, aki nem hatalmaskodóan, hanem Isten előtti felelősséggel élt hatalmával a nép javára. Azután kifejezte háláját a Benelux-államok szervezeteinek és népének azért a hatalmas segítségért, melyben a magyar nemzetet a két vesztes háború után részesítették. Végül a magyar ifjúságot arra figyelmeztette, maradjon meg magyarnak az emigrációban és igyekezzenek megmenteni minden «árva magyar falevelet» a súlyos történelmi viharban vergődő nemzetünknek.

(A bíboros-primás beszédét lapunk 12-ik oldalán közöljük.)

A szentmise, mely alatt igen sokan járultak a szentáldozáshoz, fél egy órakor ért véget. A magyar és belga himnusz után Mindszenty bíboros áldást adott az aacheni dómban őrzött Szent István ereklyével s akkor a sok ezer hívő lelkes ünneplése közt kivonult a templomból. A hívek itt is, mint Bambergben, igyekeztek a közelébe jutni, hogy kezét, ruháját csokolhassák, kisgyermeküket áldásra eléje tarthassák. Mindnyájan megrendülten tekintettek aszkéta alakjára és áhítattal fogadták áldását.

Délben az apostoli nuncius adott a magyar primás tiszteletére ebédet a nunciaturán.

A díszgyűlés

A Szent István millenniumi díszgyűlést délután a brüsszeli képzőművészeti palota hatalmas dísztermében tartották, melyet a belga kultuszminisztérium bérelt ki erre az alkalomra. A megjelenteket a 2.700 férőhelyes nagyterem sem tudta befogadni. A bíboros tapsal és felállással ünnepelte megérkezésekor a közönség és nyomban elkezdődött az ünnepség. Itt is **Dobay Sándor** magyar lelkész vezette az éneket és jelentette be egymás után a műsor számait.

Megnyitó beszédet **Mgr. Emile Dejardin** mondott francia nyelven. Köszöntötte a bíboros és a megjelenteket. A magyar bíboros-primásnak köszönetét tolmácsolta azért is, hogy nagy áldozatával felmutatta a kereszténység értékét az egész emberiségnek.

Magyarul **Jandrik József** beszélt és az alábbi kedves szavakkal nyitotta meg a Benelux-államokban élő magyarság Szent István millenniumi ünnepségét:

Főtisztelendő Bíboros Úr! — Százezrek, milliók imájára az isteni kegyelem megőrizte példaképül álló életét. — Hisszük, hogy van Gondviselés és most legelőször a Gondviselő Istennek adunk hálát, mondunk a nyilvánosság előtt is köszönetet azért, hogy megővta Eminenciádat a szörnyű évek szenvedései közepette.

De ugyanakkor, amikor felszáll hálaimánk a Mindenhatóhoz, szívünk túllradó szeretetével, boldog örömmel köszöntjük Eminenciádat körünkben és mondjuk: Benedictus qui venit in nomine Domini! — Igen, áldott legyen Eminenciánk, mert mint Főpásztorunk, az Úr nevében jött el hozzánk. — Jelenléte a legméltóbban fejezi ki a számkivetett magyarság e nagy ünnepének jelentőségét, amellyel Szent István király születésének és a magyar kereszténységnek Millenniumát ünnepeljük.

A keresztény élet Krisztus követése, azaz keresztihordozás. A magyarság Szent István király óta, amióta kereszténnyé lett, ezen az úton jár. — Eminenciád a Szent Szűz fatimai üzenetét magáévá téve, az engesztelést hirdeti és saját élete példájával mutatja az ima, az engesztelés és áldozat mibenlétét.

Mindszenty József bíboros távozik a szentmise után Mgr. Cardinale apostoli nuncius kíséretében a Szent Szív Bazilikából.

Csak azok értik meg Eminenciád életét és történelmi küldetését, akik tisztában vannak a kereszti misztériumával és önmaguk is hívő lélekkel hordozzák élet-keresztjüket. — Nekünk, magyaroknak nem lehet más feladatunk, csak az, hogy Eminenciád élete legnagyobb keresztje vállalásánál, — a számkivettség göröngyös útján, — a magyar nők vegyék át Veronika szerepét, mi pedig magyar férfiak, Cirenei Simonként álljunk Eminenciád mellé és segítsük vinni nehéz keresztjét.

De nekünk, magyar férfiaknak, a volt m. kir. honvédség tagjainak, külön is van köszönni valónk. Engedje meg Eminenciád, hogy ezt most a Bajtársak nevében tolmácsolhassam.

A Magyar Püspöki Kar 1945 május 24-én kiadott, háború utáni első Pásztorlevelében Eminenciád felemelte szavát védelmünkben is. Az istenfélő Jób-nak mondását idézve, mely szerint: «A balsorsban megvetés jár a jómódban élők részéről és rúgás vár azokra, akiknek lába megingott.» — Maid folytatásként olvashatjuk a Pásztorlevélből:

Hős katonáink azonban nyugodtak lehetnek, mert bár balsors érte őket és leverettek lábukról, de nem megvetés és rúgás, hanem

szerepet és megbecsülés várja őket a mi részünkről és kegyeletes imánk száll az Eg felé azokért a hősekért, akik életüket áldozták a Hazáért.

Bajtársi szeretettel köszönjük e felemelő, súlyos időkben történet bátor kiállást!

Csányi Margit művészi cselló-számai után, melyeket Myriam Pierre kísért zongorán, Dr. Stankovich Viktor méltatta Szent István államférfiúi és államalkotói nagyságát és azt a szerencsés kézmozdulatát, amellyel a magyar állam épületébe beleépítette a nyugaton bevált és a nemzetnek magával hozott értékeit.

Kubik Péter ifjú magyar zongoraművész nagy tetszéssel fogadott előadása után Stat Vermuelten flamand és Yves de Daruvár francia nyelven szólalt fel. Daruvár beszédében áttekintette a tragédiákkal teli magyar történelmet és felmutatta azokat az erőforrásokat, melyek a nemzet hagyományos és minden veszélyben megőrzött kereszténységéből forrasztak. Részletesen beszélt Trianonról és az elbuktatott 1956-os szabadságharcról. Sajnálattal megemlí-

tette, hogy a nyugati államférfiak előbb feldarabolták botorul Szent István államát, majd 1956-ban magára hagyták a szabad világot is vérét ontó maroknyi magyar népet. Idézte itt Mindszenty bíboros 1956 november 3.-i szövegéből az alábbi részeket:

Mi kis nemzet vagyunk. Kis ország a földgömbön. Am valamiben mégis első vagyunk. Egy nemzet sincs, amely ezeréves történelme során nálunk többet szenvedett volna. Első királyunk, Szent István uralkodása után nagy nemzeté fejlődöttünk. A nándorfehérvári győzelem után, amelynek 500-ik évfordulóját üljük, nemzeti létszámunk egyezett az akkori Angliáéval. Am folyton szabadságharcokat kellett vívnunk. Legtöbbször a nyugati országok védelmében. Ez megakasztotta a nemzetet s mindig újra saját erőnkől kellett felemelkedést keresnünk.

Közben váratlanul megjelent a diszgyűlésen Werenfried van Straaten, a magyarok által jólismert Ostprieesterhilfe alapítója és igazgatója, aki beszédében a ma-

(Folytatás a 13. oldalon)

«Csak mi emberek értékeljük a múltat»

St. Bernhard Alsóausztriának egy eldugott kis falva. Horn közelében fekszik, Bécstől alig 85 km-nyi távolságra. Nincsenek természeti kincsei, és nincs idegenforgalma. Csak a múltból őrizett meg egynéhány emléket. A középkor folyamán először IV. László pogány kunjai, majd később Mátyás király jeke seregének katonái portyáztak a környéken. Akkor már állt a cisztercita apácák részére épült kolostor a szép gótikus templommal. Az apácák háromszáz éven át ugyanazt az életet élték, mint szerte Európában a többi női kolostorban: imádkoztak és templomi ruhákat himeztek. A reformáció vihara az apácákat elsodorta. A kolostorba jezsuita páterek költöztek. Feloszlásuk tragikus évéig ők gondozták a község és a környék híveit. A templomot és kolostort természetesen a saját stílusuk köntösébe öltöztették: «barokkizálták.»

Megtelepedésük első éveiben Magyarországon olyan esemény zajlott le, amelynek megörökítésére St. Bernhard akkori lakossága egy három méter magas emlékművet állított. Az emlékműre ezt a rövid, de tömör szöveget vésték: «Sag Got dem Hern Lob und Danck das Rab widerkumen in der Christen Hant den 29 Marci im 1598 Jar». (Dicsérd Istent, az Urat és mondj hálát, hogy Rab (Győr) a keresztények kezébe került, 1598 március 29-én, Sz. Bernhart.)

Az elmúlt négyszáz év természetesen megviselte az emlékművet. A község lakossága azonban, plébánosuk buzdítására, az emlékművet új köntösbe öltöztette és a renovált «Raabe-Kreuz» — így nevezik — megáldására Mindszenty József bíboros hercegprímás urat hívták meg. És a Bíboros úr elfogadta a meghívást. Augusztus 15-én d. u. fél négykor Ft. Dr. Vecsey József, az Életünk szerkesztőjének és Ft. Mészáros Tibor titkár kíséretében megjelent St. Bernhardban, hogy ezt a napot örökké emlékezetessé tegye a kis község és az egész környék részére.

Zászlók lengtek a házakon. És noha a rekkenő hőség bágyasztó súllyal tenyerelt rá a községre, a templom előtti nagy téren sorjában megjelentek az ifjúsági egyesületek, a tűzoltóság, az ének- és zenekar, a kerületi papság és a hívők. Az autóból kiszállt Hercegprímás urat a kerületi kapitány és az ifjúság köszöntötte. Majd mindenki bevonult a tágas templomba. A plébános üdvözlő szavai és a könyörgések után Eminenciás úr szólott német nyelven az egybegyűlt hívőkhez. Röviden vázolta az 1598-ban lezajlott híres győri csatát, amelyben az egyesült keresztény had Pálffy Miklós és Schwarzenberg vezénylete alatt ezt a stratégiailag fontos kulcspontot visszafoglalta. A győzelemben döntő szerepet játszott az akkori haditechnikának új találmánya, a francia petárda, amelyet a város kapujának a felrobbantásánál használtak először Magyarországon.

A négy évig tartó hadjáratban St. Bernhard nemesei és jobbágyai is résztvettek. Akik épkezláb visszatértek, hálából a község határára emlékművet állítottak, amelyet még ma

is egyszerűen «Raabe-Kreuz» (győri kereszt) néven ismernek és tisztelnek. Eminenciás úr apostoli áldása után papság és hívek fegyelmet menetben az emlékműhöz vonultak. Mindenki csodálta a 80 éves Bíboros úr testi és szellemi frissességét. Az emlékmű előtt a község bírja köszöntötte Eminenciás urat és megkérte, hogy áldja meg az emlékművet és a Mária-képet, amely az emlékműbe lesz helyezve. A szertartás a Te Deummal zárult.

Az emlékmű megáldása után Eminenciás úr rövid időre megjelent azon az agapén, amelyet az előjáróság a tiszteletére rendezett. A község asszonyai egy helybeli különlegességgel, az ún. «Prügelkrapfen»-nel lepték meg (piskótatésztából készült, toronyszerű, félméter magas sütemény). A zenekar indulójának pattogó akkordjai mellett és a tűzoltóság sorfala előtt búcsúzott el a Bíboros úr St. Bernhard lakosságától.

A helybeli krónika szerint valamikor Mátyás király katonái portyáztak a környéken. St. Bernhard kolostorának főnöknője a közeli zvetli apát határozott felszólítása után sem mentette Horn városába a kolostor kincseit. Vagy nem jutotta az időből, vagy bizott Mátyás király katonáinak lovagiasságában. A kincsek megmaradtak.

Mindszenty József bíboros hercegprímás úr látogatása St. Bernhard község és környékének ha nem is mulandó, földi kincseit, de lelki kincseit, amelyeket a rozsda és a moly meg nem emészt, kétségkívül gyarapította. Azokat a lelki kincseket, amelyek az egyén és a népek szabadságának legbiztosabb zálogai, és amelyekért a Bíboros oly következetesen sikra szállt magyar földön és annak határain kívül.

s . . . e

MEGJELENT AZ ÚJ KRÓNIKA

A magyar emigrációs könyvpiac újdonsága, a Krónika legújabb kötete az elmúlt napokban jelent meg dr. Somogyi Ferenc egyetemi tanár gondos szerkesztésében.

A legújabb Krónika egyrészt a XI. Magyar Találkozón elhangzott fontosabb előadásokat, tanulmányokat, elvi jelentőségű állásfoglalásokat tartalmazza, másrészt beszámol az Árpád Akadémia VI. közgyűléséről, a Magyar Lektorátus megalakulásáról, a Magyar Orvosszövetség és a Magyar Mérnökök Világszövetsége közgyűléséről, tudományos előadásairól is.

A Krónika pótolhatatlan kézikönyv mindenki részére, aki magyar ügyek iránt érdeklődik. — Ára elővételben 5 dollár. Megtekintésre is szívesen megküldi a Magyar Társaság: 1450 Grace Ave, Cleveland, Ohio, 44107 USA.

Arany János irodalmi est Zürichben

1972 ápr. 22-én a «Guthirt»-ben

Kozma Ferenc (Liège) személye nem ismeretlen a zürichi magyarok körében. Az S.K.M.M.SZ. Zürichi Csoportján belül — Dr. Angyán József rendezésében — eddig három nagyszerű történelmi és két irodalmi tárgyú előadást tartott Zürichben. Legutóbb Petőfi Sándor, azelőtt Ady Endre, most pedig Arany János volt a téma, a magyar költők Nagy Fejedelme.

Kozma Ferenc mindenkit magával ragadó, magasan szárnyaló, amellet mégis könnyen érthető és élvezetes előadó-stílusával összejogó képet rajzolt Arany Jánosról, a nagy magyarról, az emberről, a jó családapáról, és a nagy költői lángészről.

Az előadóművészet leheltszerű könnyedségével és finomságával tárta elénk Arany legszebb lírai verseit és halhatatlan balladáit, ő volt a balladairás eddig soha nem ismert nagymestere.

Részletesen ismertette Arany életének főbb állomásait, irodalmi tevékenységét, művészetét, és háttérben a történelmi kort, összekapcsolva és összehasonlítva Aranyt a másik nagy magyar lángelmével: Petőfi Sándorral.

Az előadást szavaltatok, ének- és zongorabetétek élinkítették és tarkították. Berei Mária művésznő kitűnő előadásában, művészi zongorakísérettel legszebb népdalainkat hallgathatta a közönség. Azokat a nagyhatású dalokat is, melyeket maga Arany János szerzett. Ezeket a dalokat és Petőfi verseit szívesen énekelgette gitárja, tamburája kíséretével családja körében.

Felelevenedtek előttünk Arany legszebb versei, köztük a halhatatlan «Családi kör», a Toldi trilógia legszebb részletei, Arany remekművei. Végigéltük a drámai jelenetet, amikor Toldit a tömeg utolsó útjára kíséri. E rész bemutatásához az előadó kitűnő érzéssel választotta ki zenei aláfestésül a nagy mestert: Beethovent. Zongoraművésznőnk kitűnő előadásával felemelő, művészi élményt nyújtott a hallgatóságoknak.

A versbetéteket ifj. Bagladi István, B. Szabó Péter, Solymosi József és Zalavári Tibor szavalták mély átérzéssel.

Az előadást vidám, zenés szórakozás követte éjjelig. A több, mint 200 fős közönség jól szórakozott és nagy élménnyel gazdagodva térhetett haza.

Hálánkat tolmácsoljuk minden szereplőnek és azoknak, akik egyéb munkájukkal segítettek elő a rendkívül nagyszerű előadást.

Reméljük, hogy Kozma Ferenc, a zürichi magyarok nagy barátja folytatja sikeres előadást sorozatát!

DR. ANGYÁN JÓZSEF

AMSTÉRDAM.

Torday Sándor magyar festőművész műveiből rendeztek jólsikerült kiállítást Amsterdamban május 13-tól jún. 9-ig.

A Biblia ünnepe a Vatikánban

Békés Gellért római egyetemi tanár írt a Katolikus Szemle legutóbbi számában arról, hogy a Vatikáni Könyvtár Sixtusi termében nyílt kiállításon bemutatják a harmadik századtól kezdődően egészen a 16-ik századig a biblia legjelentősebb kézíratait és ősnymtatványait. Nem kétséges, hogy a bibliának a nyugati kultúra fejlődésében rendkívül nagy szerepe van, ezért a könyv világévének az UNESCO által meghirdetett programjából ez a kiállítás sem hiányozhatott. Micheline Tocci professzor a kiállítás rendezője páratlan tudással és ízléssel válogatta ki azokat a bibliapéldányokat és kéziratokat, amelyek történelmileg, szövegkritikailag, művészileg, vagy nyomdatechnikailag fontosak. Elve volt, hogy olyan kodexeket kell kiállítani, amelyek folyamatosan tartalmazzák a biblia teljes, vagy legalábbis részleges szövegét. Összehasonlítás céljából egymás mellett került bemutatásra az ugyanabból a korból származó görög, latin, héber és más keleti szöveg, ami az áttekinthetőség szempontjából igen fontos és érdekes összehasonlításokra nyújthat alkalmat. Az első századokból szinte mindaz kiállításra került, ami a vatikáni gyűjteményekben megtalálható. A legősibb kézirat a 3. század végén, valószínűleg Egyiptomban görög nyelven írt Papirus Bodmeri, amely Szent Péter levelének legrégebbi szövegét őrizte meg. Neve onnan ered, hogy Martin Bodmer svájci gyűjtő afindékozta 1969-ben VI. Pál pápának. A kiállítás másik büszkesége a 4. század közepéről származó Codex Vaticanus, amely a bibliának csaknem teljes görög szövegét tartalmazza. Az 5. és 6-ik századbeli pergamen lapok és töredékek sorát olyan értékes kötetek zárják le, mint a 7.-8. században készült Codex Marchalianus

és Codex Cerminianus, görög, illetve latin nyelvű Szentírás, valamint az angolszász Wigbald latin evangéliumos könyve és a Mezopotámiában szír nyelven készült evangéliárium. A Karoling kor legszebb darabja a Codex Aureus második fele, első felét a Batthyány-gyűjtemény őrzi Gyulaféhérváron.

A 9. századból való az evangéliumok két legrégebbi fordítása. Ott látható a pravoszláv nyelv egyik legősibb emléke a 10. századból való Codex Assemanus és egy georgiai nyelven írt evangéliumos könyv. Esztétikai szempontból legszebb a Reichenau-i Evangéliárium és a II. Henrik császár evangéliumos könyve Regensburgból, valamint az Apostolok Cselekedeteinek a 12. századból eredő görög nyelvű szövege, amely a bizánci miniatura festészet remekműve. Manfréd szicíliai király bibliája pedig a 13. századból a nápolyi miniatura festészetet dicséri. A párizsi könyvszet mesterműve Berry herceg latin bibliája, a késő gótikáé pedig Este Miklós ferrarai márkai francia nyelvű bibliája és az urienoi iskola szinte felülmúlhatatlan szépségű Szentírás kötetei. Ez került Isten szavának jelképeként a II. Vatikáni Zsinat oltárára.

Értékesek a 14. és 15. sz. számos képpel illusztrált úgynevezett szegények bibliái. A nyomtatott bibliák sorát Guttenberg 1454-56-ban remekbekerült kiadványa nyitja meg és a kiállítás szent szövegeinek sorozatát a Vulgáta szövegét végleg rögzítő két kiadvány: a biblia Sixtina és Clementina zárja be. A látogató azzal az érzéssel hagyja el a Sixtina termét, hogy e történeti környezetben a 148 értékes darab áttekinthető és szakszerű rendezése olyan kiállítást alkotott, amely méltóan képviseli a bibliát, a könyv nemzetközi ünnepén.

Az olimpiai játékok

kiemelkedő vallási eseményei

Az idén Münchenben tartott 20-ik Olimpiai Játékok vallási szempontból kiemelkedő eseményei a következők voltak:

A megnyitást megelőző napon, augusztus 25-én, katolikusok, protestánsok és zsidók közös ökumenikus ájtatosságot tartottak Dachauban, ahol megemlékeztek a hirhedi haláltábor áldozatairól. Az emlékbeszédet a lengyel származású zambiai missziós érsek, Kozłowiecki Adám, a dachau koncentrációs tábor egykori foglya modotta, amelyben hangsúlyozta: a múlt szenvedései az ifjúságot arra indítják, hogy részt vállaljon egy békés világ felépítésében. Az olimpiai játékok megnyitása utáni napon, augusztus 27-én, vasárnap a müncheni Frauenkirche székesegyházban ötnyelvű koncelebrációs mise volt, amelynek olvasmányai és könyörgései németül, lengyelül, spanyolul, angolul és franciául hangzottak el. A mise bevezetőjében Döpfner bíboros, a müncheni és freisingi egyházmegye érseke, fololvasta VI. Pál pápának a 20-ik olimpia versenyzőjéhez és vendégeihez intézett szövegét, valamint közvetítette számukra a pápa apostoli áldását. VI. Pál e sürgönyében hangsúlyozta, hogy ezek a sport-

versenyek, amelyek szellemi és erkölcsi értéket is jelentenek, hozzájárulnak egy olyan világrend kialakításához, amelyben a béke és a szociális igazságosság uralkodik. Döpfner bíboros az evangélium után mondott szentbeszédében kiemelte, hogy e szentmiseáldozaton közösen könyörögnek a békéért és a népek kölcsönös megértéséért, majd kifejtette, hogy az antik olimpiai játékokat a görögök legfőbb istensége: Zeusz tiszteletére rendezték, és a versenyek alatt megszünt minden ellenségeskedés a görög államok között. A mai olimpiai játékok, a kiérett egyenlenségek ellenére, szintén a békét szolgálják. Ez a béke nem elérhetetlen utópia, azonban megteremtése és fenntartása felülmúlja természetes erőinket és ezért Krisztushoz fordulunk, aki a béke fejedelme. De nekünk, keresztényeknek is minden erőfeszítést meg kell tennünk a béke érdekében a hogy azt Krisztus a Hegyi Beszédben a lelkünkre kötötte.

Az olimpiai faluban egy fedél alatt kettős templom áll, egy katolikus és egy protestáns, ezenkívül összejöveteli helyiségek szolgálják a versenyzők lelki igényeit. Az olimpiai já-

MINDSZENTY BÍBOROS MÁRIAZELLBEN

Az ausztriai magyarok országos máriazelli zarándoklata 1972 szept. 17-én lesz.

Program:

szombaton:

17 órakor ünnepélyes bevonulás
20.30-kor gyertyás körmenet; utána Mindszenty bíboros szól a magyar búcsúsokhoz,

vasárnap:

10 órakor ünnepélyes istentisztelet, pontifikál és szentbeszédet mond Mindszenty bíboros,
14 h-kor befejező búcsújátatosság.

tékok ideje alatt több ökumenikus rendezvény áll a résztvevők rendelkezésére, hogy lehetőséget nyújtsanak a fokozott erőfeszítések ellensúlyozásaként kikapcsolódásra. A megnyitás napjának talán legmeghatóbb és legpontosabb megnyilvánulása az az esti gyertyás felvonulás volt, amelyen mintegy 1.500 fiatal vett részt, a második világháború törmelékéből emelt és parkosított halmokon, amelyek az olimpiai stadiont övezik. A Jesus People különböző világrészekről összesereglett lelkes tagjai az olimpiát használták fel arra, hogy találkoztatják egymásnak és közösen tegyenek hitet Jézus mellett. A menetben amerikai, német, angol és néger fiatalok vonultak fel táblákkal és transzparensekkel, amelyeken ilyen felírások voltak láthatók különböző nyelveken: Jézus szeret téged! Jézus Krisztus a jövő! Az ifjúságnak küldetése van! Közben újságjaikat és röpirataikat osztogatták az érdeklődőknek. Átszellemülten mutatoujjukat az égre emelve — ami a one way-t, az egyetlen utat, mely Jézushoz vezet jelképezi, szavalókórusban litániaszerűen jelszavaikat ismételték és felváltva énekelték vallásos dalaikat. Különösen megható volt a kisgyermeküket hátukon vivő szülők és a tolokocsis béna fiatalok látványa, akik szintén résztvettek a menetben. E látvány önkéntelenül a lourdesi gyertyás körmenet emlékéit idézte fel bennem, mert ugyanazt az áhitatot keltette. Egy amerikai lány, láva érdeklődésemet, készségesen felvilágosított mozgalmukról és válaszolt kérdéseimre. Kifejtette, hogy szakítva eddigi életükkel, feismerték, hogy Jézus Krisztus evangéliuma az egyetlen út, amely a boldogsághoz vezet. Sok ezres tömegek hagyták el a kábitószerek élvezetét és a nemi szabadosságot. Ezentúl az Evangélium szellemében kívánnak élni. Az egyházakkal is keresik az együttműködést a materialista és ateista világnézet leküzdésében. A különböző irányzatok egységére törekcsenek, ez mozgalmuk ökumenikus vonása. Összinté szavai meggyőztek arról, hogy hiánvzik belőlük a szektások komorsága, me-revsége és bizalmatlansága. Elveik tisztázatlansága és tévedéseik ellenére is reménytel-tő, milyen őszinteséggel és lelkesedéssel keresik az utat, amelyen elihathatnak Jézushoz. Úgy érzem, bízunk kell bennük, mert talán ők veszik át tőlünk és adják tovább Krisztus fátylát egy új nemzedéknek, mint az olimpiai láng futói.

IKVAY LÁSZLÓ

Mindszenty bíboros beszéde Brüsszelben

Kedves Keresztény Magyarjaim!

A Szentírás szava jön az ajkamra: «Ó, mily jó és mily kellemes a testvérekkel együttlenni!» És hozzá ennyi kedves testvérel együttlenni.

A próféták azt mondták az Úr üzenetéről a szétszórtságban élő választott népnek: «Térjete vissza rossz utaitokról és tartsátok meg az én parancsolataimat, az én minden egyes törvényem szerint!»

Mi is választott nép vagyunk. A balsors alatt is mondom ezt. Nem tartjuk magunkat a föld első népének, de Zrinyi Miklós szavai szerint az utolsó sem vagyunk. Nekünk ugyanis van egy végrendeletünk 1038-ból, a Nagyszony augusztus 15-i ünnepéről. Szent István ott van a halálos ágyán. Körülötte ott állnak a meghívott egyházi és világi vezetők és felkéri — tehát ebben a közjogi keretben végrendeletileg — az Isten Anyját a Magyarok Nagyszonyává. Emberekben — gondolja — nincs segítség, Isten után öbenne van minden reménység.

A prófétákon keresztül adott üzenet tehát nekünk is szól, hogy térjünk vissza rossz utainkról és tartsuk meg Isten minden törvényét, parancsolatait. Erre figyelmeztet minket a Szent Király a Szent István Millenium egész tartama alatt.

Ez a Szent István — földi foglalkozását, elfoglaltságát tekintve — államfő, király és államférfi volt. Hogy mi az államférfi? Nekünk a 20-ik századiaknak nem könnyű az államférfi eszményképét megtalálni. Hiszen a mi időnkben volt két világháború — államférfiak megrendezésében. Volt két világéke is — ugyanazok megrendezésében. És egy jelentős amerikai diplomata mondotta, hogy ezt a két világéket a Sátán hozta létre és azokat a gyűlölet és bosszú tintájával írták meg. Hát így nem nagyon alapozták meg az államférfi eszményét a 20. században az államférfiak a mi számunkra!

Szent István alakjában másfajta államférfit ismerünk meg. Öbenne a hatalom és felelőség ikertestvérek, amely ikertestvériség átölelte az örökkévalóságot és az ideiglenes földi hozát. Ez a Szent István a hit apostola volt, aki megtérítette pogány nemzetét. Kereszténnyé tette a magyarokat az evangéliumnak és a Tízparancsolatnak törvényei szerint. És felkészítette ezzel nemzetét a nehéz időkre, mikor szétszóródik. Így történt a tatárok alatt, akik vitték is, nemcsak gyilkoltak. Ez történt a 450 éves török idők alatt, amikor magyarokból rabszolga piacok működtek világszerte. És csak a francia király Szelim szultántól Székesfehérvárnak általa történt visszafoglalásakor több mint 100.000 magyar rabszolgát kapott. A franciák belőlük fojtották ki Provence-nak a kiirtott népét. És történt az, hogy az Atlanti Óceántól a Csendes Óceánig voltak rab magyarok, és az Északi-tengertől le a Földközi-tengerig; sőt azontúl Afrikában a néger és arab vonal végváraiban magyar rabszolga harcosok küzdöttek a török birodalom fennmaradásáért. Sőt ráléptünk a

tengerekre, mert magyar gályarabok ezrei hajtották a törökök és más hatalmak hajóit, eladva a rabszolga piacon.

És ezek meg a többiek és idehaza magyarok milliószámra vonultak a temetőbe vagy a hullámokba és egyéb sírokba. Lelkük átment az örökkévalóságba, és hitük Szent István kézmozdulata szerint eljuttatta őket az örökké tartó boldogságba a szenvedéseknek és kínoknak ezen hatalmas tengerén keresztül. Mert az Üdvözítő mondotta: «Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözülni. Aki nem hiszen, az elkárhozik.»

Milliók áldják Szent Istvánt az örökkévalóságban, amiért a pogányságból elvezette őket az örökké tartó boldogságra. A világtörténelem összes államférfiai — egytől egyig valamennyien — nem tettek akkora szolgálatot az emberiségnek, nemzeteknek, az egyéni lelkek millióinak, mint amekkorát tett ez a Szent István király. Értse meg a világ, hogy ezért ünnepeljük emlékét az ezredévi ünnepségek alatt.

De ő nemcsak az örökkévalóságot adta meg. Míg más államférfiak keveset törődnek az örökkévalósággal, addig Szent Istvánnak nagy gondja volt ez az örök élet, de közben többet törődött a földdel is, mint egyéb államférfiak szoktak. Ő tudta azt, hogy ami kevés, az hamar elfogy. Azt nem lehet pazarolni. Árpád ide telepített minket a Duna-Tisza-közi viharzónába. Itt élünk ezer év óta a világ átjáróházában. Félmillió magyar érkezett ide, de egy rész ebből is elesett a honfoglaláskor. Ennek ellenére a pogány magyarság elkezdett farsangolni. Gondolkodás nélkül 70 éven keresztül 22 hadjáratot vezetett Nyugat ellen. Persze voltak diadalok, de voltak Lech-mezők is. És leáldozott a magyarságnak ez a farsangja. Szent István azt mondotta: Ennek pedig legyen vége és letelepítette őket. Sátor helyett adott nekik házat. A téltenség és az idegenbefordulás helyett adott nekik földművelést, ipart, hogy tartalékolja a magyar véredényeket nemes időkre.

És amikor a hitet megadta nekik, akkor ő nagyon nagyon gondosan nem Európa poshadt kereszténységét hozta ide, hanem hozta a clunyi szellemet, a bencések lendületes megújításában. Mindenből: a kegyelemeszközökből, a földi segítőeszközökből, mindenből a legjavát hozta ennek a nemzetnek ez a bölcs államférfi és ez az Isten előtti felelőséggel kormányzó király. Vajha a mai idők államférfiai észrevennék Szent István alakját és kitárnák a lelküket feléje égi segítségért és támogatásért!

Bájos volt az első félévezédes hitélet a magyar földön. Szent István alapított tíz egyházmegyét és minden tíz községnek adott egy-egy templomot és papot. Minden vasárnap megindult a körmenet a kilenc faluból a tizedik-jelé a szentmisére. Az a templom minden volt, nemcsak templom. Először levetítették az evangéliumnak az eseményeit. (Az elvilágiasodott színháznak a mi templo-

munk volt az őse. Persze nagyon levetkőzte a templomi ruhát.) Utána következett az iskola, az írás és olvasás. Aztán elrakták a táblát, az eszközöket és vonult a pap, — aki eddig tanító is, az események bemutatója is volt — vonult most az oltárhoz, hogy megújítsa a Kálvária áldozatát.

Azután kimentek a hívek a templomból. Akkoriban a temető körülvette a templomokat. És mindegyik odaborult az ő pogány vagy keresztény őséne a sírjához, hogy a szentmise kegyelmeit igyekezzék közvetíteni imádságával az ő halottainak. Majd megalkult újra a körmenet és mentek haza minden faluba. S így volt ez az egész nagy országban: tíz-tíz faluként folyt a vonulás. Szentek voltak akkor a vasárnapok. Egyetlen egy lélek hiányzott a szentmiséről: a házi tüzláng őrzője, az édesanya. A sütő-főző édesanya várta haza a családot. Mikor a miséről hazaértek, megcsókolták az édesanyát és az apa meg a gyerekek mondták: Része legyen a szentmisében!»

Ilyen volt a magyar család akkor. És ezt nem ok nélkül mondtam el, hanem azért, hogy figyelmeztessem a mai magyar családokat a vallás-erkölcsi kötelességeikre.

De másért is jöttem. Jöttem a magyar nemzet nevében ide a Benelux-államokba egy nagy köszönettel. Nem is egy frisskeletű jótéményt akarok megköszönni, hanem egy félévszázados jótéményt. Jöttem köszönetet mondani a gyermekvonatokért Belgiumnak, Hollandiának és Luxemburnak. Az első világháború után csak Magyarországról, de a második után már Ausztriából hozták a vonatok, a magyar gyermekeket ide a belga, holland és beneluxi családoknak a szeretetébe. Mi sok mostohaságot éreztünk ezer év alatt a nyugati nemzetek vezetői részéről. Ezért is jövünk most ide jobban átérzett hálával köszönetet mondani államoknak, országoknak, katolikus karitásznak, társadalmi és egyházi szervezeteknek, iskoláknak, egyetemeknek. Csak magában Belgiumban több mint 200 magyar ifjú szerzett diplomát... a jövőendő számára...

De nemcsak a szervezeteket akarom én itt említeni. Vannak itt nagyszámban úgynevezett ismeretlen jótételek is. Magyarországon van egy szobor az ismeretlen katonáról. Az ismeretlen katoná megérdemli azt a szobrot. Ha nekem az ismeretlen jótételek kellene a világ valamely táján szobrot állítanom, akkor én azt itt állítanám fel a Benelux-államok területén. (Hosszan tartó taps.) ... Örülök, hogy visszhangot talál lelketekben az ismeretlen jótételek a nagylelkűsége, jósága. Amikor a világtörténelemben elhangzik «a gyilkos testvér botja zuhanása», akkor megmozdul egy szív, megmozdul egy kéz és igyekszik jóvátenni azt, ami bajt mások okoztak bűnös nemtörődömséggel.

Az Isten áldjon meg benneteket, jótételek, nemzedékeitekben és haló-protokban! De mivel nagyon koldus szegények vagyunk, újra kérem: folytassátok a jótékonykodást.

A brüsszeli események

(Folytatás a 9. oldalról)

gyar egyház jelenlegi szomorú állapotát festette le. (A beszédet a 3. oldalon közzöljük.)

Zámbelly Bianca operaénekesnő magyar népdalokat adott elő Bartók és Kodály feldolgozásában s ezzel véget ért a díszgyűlés első része.

A szünet után Mindszenty bíboros mondott rövid zárószót. Megköszönte a rendezőknek és szereplőknek a nagyszerű és felejthetetlen Szent István-napi ünnepséget. Végignézett még két számot az ifjúság előadásából és akkor távozott a szépművészetek palotájából, ahol az ifjúság még sokáig szórakoztatta kitűnő ének-számaival és táncaival a közönséget.

Este Mgr. Dejardin adott vacsorát a magyar-primás és kísérete tiszteletére. A meghívottak közt volt az apostoli nunciusz, P. Varga László, Muzslay István egyetemi tanár, a rendező bizottság fáradhatatlan tagja és Salamon László magyar lelkész.

FÖLELKÉSZI ÉRTEKEZLET

Az európai magyar főlelkészek ezévi értekezletüket augusztus 28-29-én tartották meg Mgr. Dr. Ádám György elnöklete alatt a brüsszeli Magyar Házban. Jelen voltak az értekezleten: Mgr. Dr. Ispánky Béla Angliából, P. Horváth Kálmán Skandináviából, Dr. Ruzsik Vilmos, Franciaországból, Dr. Vecsey József Svájcban és Dr. Demel Iván Ausztriából Dr. László István püspök képviselőjében.

A tárgysorozaton első helyen az említett országok magyar misszióinak személyi és anyagi ügyei szerepeltek. Minden főlelkész bő beszámolót adott ezekre vonatkozóan. Sajnos, megállapítást nyert, hogy kevés a magyar lelkipásztor és a megszervezett állandójellegű lelkipásztori központ. Ezek szervezésére a jövőben a bíboros-primás segítségével nagyobb súlyt kell helyezni.

A tárgysorozat másik fontos része volt a Szent István Millennium további szervezése és megrendezése. A következő évben, 1973 folyamán az ünnepségek és rendezvények középpontjában az ezeréves magyar kereszténység áll. A helyi és országos ünnepségek programját és műsorát ennek figyelembevételével állítják majd össze. Elhatározták országonkinti népmiszsiók szervezését, millenniumi emlékkönyv és emlékérem kiadását.

Azután megtárgyalásra került az ifjúság helyzete és ennek kapcsán a magyar gimnázium, a cserkészlet és a Pax Romana szerepe és jelentősége. Kimerítően foglalkozott az értekezlet a világiaknak az egyházi életbe és a hitéleti munkába való bekapcsolásával. Megtárgyalásra került a vallásos könyvek, imakönyvek, szentírás-magyarítások kiadásának a kérdése, az egyházi lapok és más sajtótermékekkel kapcsolatos problémák és sok más aktuális kérdés.

Mindszenty bíboros a nap folyamán Tongerlőba, Liègebe, Baneuxbe és Aachenba látogatott el s ezért csak a késő délutánon tudott bekapcsolódni a főlelkészek konferenciájába. Tongerlőban a premonstrei apátságot látogatta meg és az Ostpriersterhilfe központját. A szerzetesekkel és az Ostpriersterhilfe munkatársaival hosszabban elbeszélgetett.

A bíboros-primás Tongerlőból Liègen keresztül a kíséretében lévő Mgr. E. Dejardin-nel és Muzslay István egyetemi tanárral Baneux-be ment. Itt koncelebrációs szentmisét mutatott be a megyéspüspökkel. Ebéd után kíséretével Aachenba utazott, hogy megtekintse a magyar kápolnát és a dóm kincstárában őrzött számos magyar emléktárgyat.

Amikor este visszaérkezett a brüsszeli Magyar Házba, Mgr. Ádám György számolt be a bíboros-primásnak a főlelkészi értekezlet témáiról és határozatairól. Így ért véget a konferencia első napja.

P. Salamon László magyar lelkész és munkatársai magyaros vacsorán látták vendégül a bíboros-primást a főlelkészekkel együtt. Magyar-ruhás lányok és fiúk kedves figyelemmel szolgálták fel az ízes ételeket. A vacsora után Mindszenty bíborost Mgr. Dejardin gépkocsiján a nunciaturán lévő szállására vitte.

A főlelkészi értekezlet kedden 9 órakor nyílt meg Mindszenty primás jelenlétében, aki ismertette közel egyéves lelkipásztori tapasztalatait és a külföldi magyar missziók és egyházi intézmények működéséről hozzá eljutott jelentések alapján észrevételeit. Érintette a személyi, szervezeti problémákat és a papi utánpótlás kérdését. Hangsúlyozta az ifjúsággal való intenzív foglalkozás és a lelkipásztori családlátogatás szükségességét.

A bíboros-primás 10 órakor távozott a Magyar Házból és felkeresett egy agymenhelyt, melyben számos magyarnak adott otthont a belga karitás. Az idős, beteg és hazátlan magyarok mély megilletődéssel fogadták áldását és szavait az intézet kápolnájában. Nevükben v. Záray Emil mondott köszönetet a bíborosnak látogatásáért.

Az utolsó órák búcsúzással és a repülőtérre való utazással teltek el. Az apostoli nunciusz, aki olyan nagy tisztelettel és figyelemmel látta vendégül, a magyar bíboros-primást kikésérte a repülőtérre. Ott kedves magyar és belga csoport búcsúztatta Mindszenty bíborost a három felejtethetetlen és kegyelemben gazdag brüsszeli nap után. Kivételesen az idő is gyönyörű volt mindhárom napon s most is a Sabena gépe tiszta kék égbe emelte fel utasait, hogy másfél óra múlva leszálljon velük a ködös Bécsben. Mindszenty bíboros frissen, a fáradtság minden jele nélkül érkezett vissza a Pázmáneumba s nyomban frásztalához ült, hogy folytassa az abba-hagyott gondos munkát Emlékiratain.

Vecsey József

FRANCIA KÖNYV
MINDSZENTY BÍBOROSRÓL

A francia könyvpiacra nemrég egy új könyv jelen meg az Editions France-Empire kiadásában. Címe: Mindszenty bíboros, Magyarország primása. Szerzője Paul Lesourd, a párizsi katolikus egyetem nyugdíjas tanára. Könyvét Lesourd professzor az elhunyt Szalai Jeromos bencés tanár emlékének ajánlja, akihez 20 évig tartó szoros barátság fűzte és akitől a dokumentáció negyötöd részét is kapta.

A könyv négy fejezetből és egy függelék-ből áll. Az első fejezet röviden bemutatja a magyar nemzet és a magyar kereszténység történetét. A második Mindszenty bíboros útját vázolja szülőfalujától az esztergomi érseki székiig. A harmadik bemutatja a magyar primás bátor küzdelmét az ateista kommunizmus ellen, ismerteti erőfeszítéseit egy emberi és igazságos modus vivendi biztosításáért a magyar kereszténység megmentésére, majd közli a gyászos per főbb mozzanatait. A negyedik részben leszünk tanúi az 1956-os magyar felkelés rövid győzelmének, majd tragikus eltiprásának, Mindszenty bíboros érsek rövid szabadságának, majd önkéntes számkivetésbe vonulásának a budapesti amerikai követség diplomáciai védelme alatt. A bíboros önkéntes fogságának végét az előző ismerteti, míg a függelék számos francia dokumentumot közöl az esztergomi érsek perével és elítélésével kapcsolatban.

A francia olvasóközönségnek kétségtelenül a függelék mutatja be a legtöbb újdonságot. Mindszenty bíboros bátor harcáról, meghurcoltatásáról, elítéléséről és fogságáról egész könyvtárra való francia irodalommal rendelkezünk. A lényeges pontokra és eseményekre vonatkozóan Lesourd professzor könyve sem tud eddig ismeretlen adattal szolgálni. Függelékében azonban ügyesen válogatta össze a pápai szózatokat, nyilatkozatokat, valamint a francia, belga és svájci püspöki karok, bíborosok, vagy katolikus mozgalmi vezetők megnyilatkozásait, amelyek szigorúan elmarasztalták az akkori budapesti kormányt az igazságtalan per, a gyászos ítélet, és a minősíthetetlen sajtókampány miatt. Ezek a dokumentumok jórészt most jutnak első ízben a francia olvasóközönség elé. Egyik-másik nyilatkozat valóságos kor-dokumentum és sajnos, még a mai helyzetre nézve sem veszítette el érvényességét; a habozás, az ingadozás napjaiban ma is eligazíthat bennünket.

SOMOGYI GERŐ

MEGJELENT A «MIKE» CÍMTÁR ÉS
TÁJÉKOZTATÓ

a Németországban, Ausztriában és Svájcban működő magyar kereskedők, iparosok és szabadfoglalkozásúak

c í m t á r a .

Kiadta a Magyar Iparosok, Kereskedők és Vállalkozók Egyesülete. Megredezhető fenti egyesület címén:

D - München 5, Rumfordstr. 21.

Ára 2.— DM és portóköltőség.

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTEK

Belgiumban:

Tackoen Katalin, T. André és Töttösy Éva leánya, 1972 jún. 4-én, Brüsszelben
Mondovits Christine, M. István és Dugniolle Myriam leánya, 1972 jún. 25-én, Brüsszel

Németországban:

Szodfridt Tina Katalin, Sz. Imre és Erlanhardt Inge Ursula leánya, 1972 augusztus 20-án, Stuttgartban
Suhajda Karolin, Dr. S. Antal és Tibad Hild leánya, 1972 május 20-án, Hannoverben
Blanda István, Bl. István és Mayr Maria Lujse fia, 1972 jún. 23-án, Augsburgban
Dobay Andrea Tünde, D. Ákos és Zink Emma leánya, 1972 jan. 30-án, Münchenben
Horváth Diana, H. István és Baier Elfriede leánya, 1972 jún. 9-én, Amberg-ben
Benes Lydia, B. János és Dani Katalin leánya, 1972 júl. 2-án, Dachau-ban
Takács Eszter, T. Péter Tamás és Flienert Erzsébet leánya, 1972 júl. 3-án, Münchenben

Svájcban:

Kund Tibor François, K. Tibor és Garamszegi Gabriella fia, 1972 jún. 24-én, Lausanne-ban

HÁZASSÁGOT KOTOTTEK

Belgiumban:

Avanzini Péter és Micheline Merckx, 1972 június 24-én, Brüsszelben

Németországban:

Lindinger Walter és Hefner Renate, 1972 aug. 5-én, Biefeldben
Koller János és Bundy Anna, 1972 jún. 9-én, Augsburgban
Karsa Botond és Maczky Enikő, 1972 júl. 8-án, Stuttgartban

AZ ŐROK HAZÁBA TÁVOZTAK

Belgiumban:

Kubán Anna (Teréz-Imelda szerzetes nővér) 1972 május 15-én, Gilly-ben, 66 éves
Kiss György, 62 éves, 1972 július 8-án, Brüsszelben
Horváth Erzsébet, 76 éves, 1972 júl. 11-én, Tubize-ben

Németországban:

Tengelic János, 57 éves, 1972 május 16-án, Ingolstadtban (autóbaleset)
Csatary Vilmosné szül. Drobina Mária, 74 é., 1972 május 22-én, Münchenben
Gr. Zichy Aladárné szül. gr. Wenckheim Ilona, 87 éves, 1972 júl. 26-án, München

Svájcban:

Kalmár Elemér, 46 éves, 1972 aug. 7-én, Lausanne-ban

† DR. RADISICS ELEMÉR
1884 - 1972

Emigrációnk ismét szegényebb lett egy magyar élet kiesésével. Egyik kiváló honfitársunk, Dr. Radisics Elemér, volt miniszteri osztályfőnök, a nemzet egyik kiváló napszámosa és az ezeréves keresztény magyar állam-

eszme hordozója, hunyta le örökre szemét, messze szeretett hazájától, a Lausanne közelében fekvő Le Mont Pèlerin-ben, 88 éves korában, miután még pár hónappal előtte házasságának gyémánt-jubileumát megünnepelhette. A halál egy érdemekben gazdag, sokrétű, megpróbáltatások tűzén átment életet oltott ki, megérdemli, hogy itt e lap hátsólapján megemlékezzünk róla.

Dr. Radisics Elemér Budapestben született 1884 május 11-én. A jogi doktorátus megszerzése után azonnal állami szolgálatba lépett a magy. kir. pénzügyminisztériumban. Mellette mint újságíró tevékenykedett. Az első világháború után 3 évig helyettes felelős szerkesztője volt a Budapesti Hírlap-nak. Ettől megválva a Magyar Külpolitika c. hetilapnak lett felelős szerkesztője. 1930-ban meghívást kapott Genfba s 1931-ben tagja lett a Népszövetség genfi titkárságának; ebben a minőségben szerkesztette 1939-ig a Petit Manuel de la Societé des Nations c. jogi zsebkönyvet, mely 5 nyelven, 21 kiadásban jelent meg.

A népszövetségi titkárság megszűnése után 1940-ben visszatért hazájába, közvetlen a világháború kitörése előtt. Mint külügyekben jártas szakembert 1943-ban kinevezték a külügyminisztérium tudományos (történelmi) osztályának fejevé. E minőségben több, a nemzet ügyét szolgáló, összefoglaló munkát szerkesztett s adott ki. Nevezetesen: «Magyar lélek, magyar munka», 1944. — «Az ezeréves Magyarország» (La Hongrie millenaire, Hungary), 1945. — «Dunatáj», történelmi, gazdasági és földrajzi adatok a Dunatáj államainak életéből. I-III. 1946. (Histoire de la Hongrie et des Etats environnantes).

Közvetlen az 1956-iki októberi felkelés előtt érkezett meghívásra Svájcba, ahol 1957-67 között a Vevey-i világhírű Nestlé cég tudományos könyvtárának volt munkatársa.

Régebbi dolgozatai sorában megjelent kisebb munkái: A magyar középosztály jövőjéről, 1917. — Reflexiók az októberi forradalomhoz, 1919. — Reflexiók a keresztény kurzushoz, 1920. Ezekon kívül számos cikke és tanulmánya jelent meg különböző politikai, tudományos és művészeti folyóiratokban.

Mint a régi Magyarország vezető rétegének kiemelkedő egyéniségének, már otthon meg kellett ízlelnie a száműzetés keserű kenyerét, amennyiben kitelepítették 5 évre, miközben összes javait elveszítette. 1956-ban végre ütött számára a szabadulás órája, vájci barátai segítségével sikerült Svájcba jutnia s azóta Le Mont Pèlerin-ben élt nejevel, dolgozva, ameddig bírta, minden sorskérdés iránt eleven érdeklődéssel és aktív részvétellel. Mindszenty bíboros iránt, akiben a magyar sors megtestesülését szemlélte, a legnagyobb tisztelettel viseltetett.

Temetésén, július 29-én, nagy részvét kíséerte utolsó útjára. A sok virág mellett a nemzeti színű lobogó takarta le porhüvelyét, mintha még haló porában is figyelmeztetne:

«Ég tisztán, mint a szent oltár lángja
hazáért,
S élni fog a nemzet s állni szilárdan
a hon.»

V - s

Fiúk, fel a fejfel...

Nagy izgalmak közt várta a 36 kiscserkész az indulás pillanatát. Két héttel tolódot ki a tábor megkezdése a müncheni olimpiai játékok miatt. Esős, hideg idő volt július végén. Reméltük, hogy megjavul augusztus elején. De tovább esett. Amikor azonban elindultunk kiderült és visszatért a nyár. Minden nap ragyogó napsütésre ébredtünk, jó meleg lett. A hangulat érezhetően emelkedett. A foglalkozás és az esti táborüzek napról-napra érdekesebbé váltak. A bárnhoji fenyesek és mezők visszhangozták szebbnél-szebb népdalainkat, csatakiáltásainkat, mókáinkat. Az idén a málna is szebb volt ezen a tájon, mint a múlt években. Az uszodát is gyakrabban kerestük fel, mint tavaly. Ha este néha zivatar tombolt, arra volt jó, hogy a szabadban megismerkedjünk a természet hatalmas erővel és a nyári meleg esővel. Augusztus 11-én meglátogattuk Pottensteinben a nagy cserkészek táborát és néhány számmal felléptünk az esti közös táborüzön. A stuttgarti kis Ottó annyira élvezte a táborüzői számokat, hogy csendben meghúzódván az indulást is elmulasztotta. Szerencsére útközben mindjárt az elején észrevettük, hogy nem tart velünk. Sanyi bácsi kiszállt a buszból, vissza rohant és magával hozta.

Feladhatatlannak maradnak a kis cserkészek életében az esti Kodály-táborüzek, a nagy magyar zeneszerző munkájának ismertetésével és több általa gyűjtött szép népdal megtanulásával. A népművészeti ismeretek elsajátítása terén Nóra néni volt a nagy sikere. A fiúkat is sikerült fellelkesítenie a himzésre és ha elkészülnek a táborban megkezdett szép minták, nagy örömet szereznek velük szüleiknek. A faragás titkaival Mária néni ismertette meg a lelkes társaságot, míg Ilkó néni az elsősegély feladataival hozta lázba a nebulókat.

A sokrétű jó munkának alapját azonban mégis a kastli magyar iskola konyhájának remek kosztja jelentette. Gizi és Ilona néni a túlszűfolt nyári menetrend ellenére is vállalta, hogy a kiscserkészeket ellátja. Sanyi bácsi az első héten buzdítva szállította Volkswagen-jével a finom kosztot. Utána négy napon át az iskola protestáns hittanára, Pista bácsi és az intézmény új gondnoka segített megmenteni a telefon és közlekedési eszközök hiányában a világtól elszigetelt táborozókat. Szerdán délután megérkezett nagy örömeinkre Münchenből Emese a kék Volkswagen-nel és megoldotta a problémákat. Nemcsak hangulatunk, de munkakedvünk is nagyot lendült. A jó munka mellett a tábor lelki tartalma, a szép magyar szentmisék, az énekelt asztali, reggeli és esti imák is maradandó élményt jelentenek minden résztvevőnek.

A látogatóba jött szülők és ismerősök a szép napsütéstől és a tábor vidám hangulatától elragadtatva szívesen közénk álltak volna legalább néhány napra, ha tehetik volna. A tábor illetve a kiscserkész-tanyázást ígérettel és cserkészavatással fejeztük be, hogy otthon folytassuk a jó munkát.

FABIAN KAROLY

Meddig nőnek a jegenyefák?

A közmondás és a nóta szerint az égig egészen biztosan nem. Erre, a talán minden nép körében ismert szólás-mondásra kellett gondolnom, amikor a napilapok közgazdasági hírei között egy idézetre bukkantam. «A Volkswagen-gyárnak az Egyesült Államokban eddig csak az volt a szerepe, hogy elosszon, most majd meg kell tanulnia eladni is.» John Ford III. ezzel azt akarta mondani, hogy a Volkswagen gyár terméke után eddig oly nagy volt a kereslet, hogy a kereskedők tényleg csak arra törekedtek, hogy lehetőleg igazságosan és méltányosan elégítsék ki az aytajuk előtt sorbanálló vevőket. Ma már azonban más a helyzet. A tolongás megszűnt, a vevőket úgy kell meghódítaniok. A VW-Művek igazgatója ennek okát a DM felértékelésében látja. S nyíltan beszélnek Wolfsburgban elbocsátásokról is.

De nemcsak a VW küszködik nehézségekkel. A hannoveri HANOMAG gyár beszünetelni készül több, jólbevált és régi gyártási ágat. A braunschweigi Büssing-Művek hasonlóképpen. De rajtuk kívül sok más vállalat is tapasztalja a megrendelések ugrásszerű elmaradását.

Semmi ok sincs még pánikra s nem kell a munkanélküliség ördögét sem a falra festeni. Ennek ellenére jól tennénk azonban, ha egyszer megvizsgáljuk és megkeresnők a törés okait. Ennek során az ember sok mindent gondolhat. A DM felértékelését már említettük. Figyelembe veendő tényező ezen kívül az is, hogy előbb, vagy utóbb el kell jönnie az időnek, amikor a piac elteltődik, — va-

gyis nagyobb lesz a kínálat, mint a kereslet. A HANOMAG gondjait egy szakszervezeti vezető az itteni gazdasági rendszer (soziale Marktwirtschaft) egyenes következményének tekinti s amely most, amikor bünei és mulasztásai napvilágra jönnek, megint bebizonyítja tehetetlenségét. A parlamenti ellenzék viszont a kormány elhibázott konjunktúra és pénzügyi politikájában látja a hibát. — Mindenestre nem lesz olyan egyszerű dűlőre jutni a problémák és nehézségek tömkelegében. Politikuskok, gazdasági szakemberek és szakszervezeti funkcionáriusok törhetik a fejüket a következő hónapok során, tárgyalhatnak és veszekedhetnek, hogy megfelelő kiutat találjanak.

Egy másik, s talán még fontosabb kérdés azonban számunkra, hogy mi, keresztények tanulunk-e mindebből, — azon kívül, hogy megállapítjuk a bajokat és közreműködünk azok orvoslásában az általános emberi erőfeszítések során? Gond, megtorpanás mindig elég és jó ok volt arra, hogy elgondolkozzunk és alkalom, hogy tisztába jöjjünk önmagunkkal. Mert eddig évről évre mindig jobbak és jobbak lettek életkörülményeink és ennek következményeként kialakult bennünk az a hívő meggyőződés, hogy ez így is van rendjén, másképp nem is lehet! A konjunktúra és az életszínvonal görbéje két hosszú évtizeden át csak fölfelé ívelődött töretlen vonalvezetéssel, előre ki lehetett számítani az évi jövedelem alakulását, — a gyarapodását

természetesen s az általános emberi törekvést jellemezte a közhellyé vált mondás: «többet, jobbat, gyorsabban!»

Maguk a teológusok sem akartak a háttérben maradni és siettek e haladási élet- és világnézetet a vallás tanításával is alátámasztani: «Töltsétek be a földet és vessétek uralmatok alá!» «Az Isten teremtő tevékenysége tovább tart, az ember meghívást kapott tőle, hogy résztvegyen benne!» És végül: «Minden anyagi haladás csak felemeli, nagyobbá teszi az embert és még jobban kiemeli az Isten képére alkotott teremtményi méltóságát!» — Mindez nagyon szép és igaz, — de sajnos, magában rejt egy végzetes és nem mindenki számára nyilvánvaló veszélyt: A haladásba vetett vak hit rabbá teszi az embert. Mert hol van az megírva, hogy mindig csak jó irányban alakulhat sorsunk itt a földön, hogy nem következnek be megtorpanások, pangások, visszaesések életünk folyásában? S ha azután ilyesmi egyszer tényleg bekövetkezik, mint derült égből a villámcsapás, a haladás igézetében élő ember azonnal elveszti lelki egyensúlyát.

A elején vázolt problémák rámutatnak ezenkívül még az emberi képességek korlátozott voltára is. Másrészt viszont segítségünk-re vannak, hogy a rohamos fejlődés bódulatából kissé felelőssé váljunk, megálljunk és az egészséget megfelelő távlatból alaposan megvizsgáljuk. Így szabaddá tehetjük magunkat a «mindig többet, jobbat és gyorsabban» beteges pszichozisától s újra hálásak tudunk lenni minden kicsiségért, amit életünkben eredményként könyvelhetünk el.

MEGYESI ANDRÁS

HIRDETÉSEK

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyelven olcsón és gyorsan elkészíték, — Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos fordító és tolmács.

799 Friedrichshafen, Linderstr. 50

SKANDINÁV ÁLLAMBAN, FŐVÁROSBAN,

rendezett körülmények között élő, 30 éves (172 cm) férfi feleségül venne tiszta-múltú, családjának élni akaró nőt 20-30 éves korig. Válaszokat «Várlak 14558» jelígre kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

Felhívjuk kedves honfitársaink figyelmét, hogy a

«JULISKA» MAGYAR ÉTTEREM

új vezetéssel ismét működik. Okt. 1-től minden nap éjjel 2-ig cigányzene. Olcsó árak, figyelmes kiszolgálást és magyaros hangulatot biztosítunk. Mindenkit szeretettel látunk és várunk:

7 Stuttgart W. Silberburgstr. 114.

Telefon: 62-79-25. Martos Család.

36 ÉVES, 152 cm MAGAS, BARNA,

egyetemi végzettséggel rendelkező, özvegyasszony élettársat keres. Jelenleg Budapesten él egyedül. Egy megbízható, komoly mérnök leveleit várja, aki az irodalmat, képzőművészetet szereti, akire felnehezhet, aki átlagon felül művelt. Leveleket «Budapest» jelígre az Életünk Gazdasági Bizottságához,
7 Stuttgart 1, Werastr. 63. kér.

PÁRIZSBAN ÉLŐ, 40 ÉVES, 169/60 M.,

több nyelven beszélő, intelligens, szakképzett hölgy keresi házasság céljából olyan megbízható, becsületos, rendezett anyagi viszonyok közt élő, magyar férfi ismeretségét, aki házasságát szeretetre alapozza. Leveleket «Savoir-vivre» jelígre kér az Életünk Gazdasági Bizottságához,
7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar), Németországban: tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít. (Tel. 02101/61317) D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

«LEOPARD»

szőrme és bőrruházati speciálüzleteink szeptember hó folyamán megnyílnak. Különleges irhabundák — szép női és férfi modellek

Mérték után is vállalunk

ZÜRICH, Badenerstrasse 119 (Mercedes-ház) — ST.GALLEN, Engulgasse 10 (Piactérnél)

Főszállító: Varga Béla bőrruházati gyár, Zürich.

Ezen hirdetés felmutatása esetében okt. 31-ig honfitársainknak 10 százalék kedvezményt nyújtunk!

CLEVELAND

A XII. Magyar Találkozót a szokásos időben, 1972 évi november 24-26 között rendezik meg az Állandó Titkárság Clevelandban.

A Találkozóval egyidőben — parallel — tartják közgyűléseiket, tudományos előadásait az Árpád Akadémia, a Magyar Lektorátus, a Magyar Orvosszövetség és a Magyar Mérnökök Világszövetsége. Az Északamerika egyetemeken működő magyar tanárok és könyvtárosok első ízben rendezik meg szakmai értekezletüket és baráti találkozójukat a XII. Magyar Találkozó keretében. — Érdeklődők kérjenek már most meghívót. — Cím: 1450 Grace Ave, Cleveland, Ohio, 44107. USA.

Rövid hírek

A Könyv Világéve alkalmából a Vatikáni Könyvtár újabb kiállítással gazdagodott. Öt pápai nyomda termékeit mutatja be öt évszázadból. A mai vatikáni Poliglotta-nyomda óriási készletével a világ legjobban felszerelt nyomdái közé tartozik. A kiállítás 150 híres nyomdaterméket mutat be, a többi között Szent Jeromos leveleit is.

Buenos Airesben tartják november első napjaiban a katolikus vállalkozók világkongresszusát. 29 ország küldi el résztvevőit. A megvitatásra kerülő témakörök: A szegénység és privát tulajdon. — A nő megváltozott szerepe a társadalomban. — A vállalkozók szerepe a társadalmi átalakulásban.

Freisingben a München-Freisingi érsekség tulajdonában levő több, mint ezer műtárgy kerül a nagyközönség elé az újonnan tervezett egyházmegyei múzeumban, amely volt szeminárium épületében kap helyet. Az átépítésre közel 2,8 millió DM-et szavazott meg az egyházmegye művészeti tanácsa.

Felsővolta nagyrészt muzulmánokkal lakott területén a katolikusok száma az utóbbi 20 évben megnégyszereződött. A kormánystatisztika jelentése szerint számuk kereken 261 ezer, az összlakosságuknak 8 %-a.

Olaszországban jelenleg 117 egyházi lap jelenik meg egymillió példányszámban, jelentették az egyházi sajtóval foglalkozó bolognai konferenciáról. A tanácskozáson javasolták több, kis példányszámban megjelenő lap összevonását, továbbá a szerkesztőségek hatásosabb együttműködését. Olaszországban jelenleg is még 270 püspökség és érsekség van.

Assisiben nemrég ünnepelte megalakulásának 750. évfordulóját Szent Ferenc harmadrendje, amelyet még a 13. században maga Szent Ferenc alapított.

A kölni dóm sürgős restaurálásra szorul — jelentette Höffner kardinális. Az idő foga annyira kikezdte a múlt évszázadban befejezett dóm külső frontját, hogy a rombolás mértéke ijesztővé vált. Az érsek-kardinális ezért adakozásra szólította fel híveit és reményét fejezte ki, hogy Köln város is hatékonyan kiveszi részét a restaurálás költségeiből.

Magyarországon a következő 10-15 évben ezernél kevesebb pap lesz 45 éven alul. Magyarországon évente alig 40-50 papot szentelnek, a teológusok száma pedig mindössze 100 körül van. Ha nem történik e folyamatosan változás, néhány év múlva 500 plébánosi és kápláni állás marad betöltetlen.

Melbourne-ből közli az 1973-ban sorrakerülő Eucharisztikus Világkongresszus irodája, hogy szenzációsnak nevezhető a lakosság megmozdulása arra a felhívásra, hogy a kongresszus résztvevőinek hotel- és privát lakásokban helyet biztosítsanak. A tengerentúlról jelentkező 10 ezer résztvevő elszállásolási gondját ezzel meg is oldották.

Ausztriában Megbékélés címmel 1974-ben Katolikus Napokat tartanak. Ezt az osztrák püspöki kar legutóbbi ülésén határozták el, amelyet a Gurk-Seckau egyházmegye fennállásának 900. évfordulója alkalmából tartottak. A Katolikus Napok egyben záróakkordja lesz az Osztrák Zsinatnak, amelynek határozatait itt hozzák nyilvánosságra.

A lublini katolikus egyetem anyagi helyzete javult az elmúlt évben. Az 1971. évi gyűjtés eredménye 9,1 millió zloty volt, az előző évinél 2,3 millióval magasabb. A lengyel katolikus egyetem baráti köréhez 30 ezer új tag csatlakozott és biztosítja anyagi támogatásával az egyetem fenn tartását.

Mendel Gregor Johann biológus 150 évvel ezelőtt született. A modern örökléstan felfedezője Brünmben volt apát, s a kolostora kertjében kísérletezte ki az örökléstan törvényszerűségeit, amelyet azonban sokáig nem ismertek el. Csak 1900 körül fedezték fel újra tanait és alkalmazzák az örökléstanban és a molekulár-biológiában. Szobra valószínűleg hamarosan helyet kap a nagy német felfedezőik csarnokában, a Regensburg melletti Walhalla-ban.

Júliustól kezdve az Osztrák TV minden második vasárnapon egyházi adást sugároz a második programban. A 13 részből álló adássorozat témái között szerepel többek között a munka, a felelősség, a szabadság, a siker, a halál, stb. kérdése.

SZENT ISTVÁN UNNEPSÉG
AZ ŐRSÉGEN

Meghitt családi est keretében ünnepelte meg az ausztriai magyar kisebbség burgenlandi csoportja Őrségen az alsóíri (Unterwart) Magyar Otthonban Szent István első királyunk emlékezetét. A bécsi Europa Club népes küldöttségét dr. Seper Károly az őrségi magyarság agilis vezetője, az unterwarti Magyar Otthon elnöke üdvözölte. — Az ünnepi est keretében az unterwarti énekkar tagjai régi magyar virágénekeket adtak elő. Dr. Kántás Károly bécsi egyetemi tanár, zenetudós török korabeli és mohács utáni idők magyar vitézi muzsikáját szövegezte meg tárogatóján. Kunz Lajos «Szent István királyt dicsőítő éneke után Balassi Bálint siratóját, majd őrségi csángó népdalokat énekelt. — Az őrségi magyarság neves költője saját verseit szavalta el nagy tetszés közepette. Dr. Deák Ernő és Dr. Bekő József a bécsi Europa Club elnöksége nevében köszönte meg az unterwarti Magyar Otthon vezetőségének és a megjelent őrségi magyarságnak az ünnepi Szent István estet; ami azután magyaros vendégszeretettel rendezett vacsorával és tánccal végződött.

DR. SCHUBERT JÓZSEF

Az Életünkben megjelent frásokért mindentekintben azok szerzői felelősek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el

Az Életünk

elfogad hirdetéseket,

azok közlését kérjük

a Gazdasági Bizottságon keresztül

P. Szöke János címén beküldeni:

D. Stuttgart 1,

Werastr. 63.

Telefon: 43 37 86

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést.

VECSEY JÓZSEF könyve:

Emlékezés

Mindszenty bíboros édesanyjára

közel 300 oldalon mutatja meg, hogyan forrott össze csodálatos egységbe a magyar primás életével egy finom és eszes falusi asszonynak, édesanyjának élete.

A kötet 32 képet is tartalmaz műnyomó papíron a bíboros és édesanyja életéből.

A könyv ára 19.— svájci frank, — 4.50 US dollár, — vagy annak megfelelő más valuta.

Megrendelhető:

a Magyar Nyomdában

(Ungarische Buchdruckerei)

9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15. Schweiz.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,

9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.

(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés 1 évre: 10.— svájci frank,

Egyes szám ára: 0.80 svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische Buchdruckerei,

9000 St.Gallen,

Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto.Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei

Sparkassa der Administration

St.Gallen.

Bezugspreis jährlich: 10.— Sfr.